

VILÁG

Megjelenik a politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósítások kívül, Hírlője közöl minden hírdeményt, egy negyed-zelet sorától három krajczáért pengő pénzben

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

Előfizetheti helyben — Emich Gusztáv ur könyvkereskedésében (Uri és kigyó utcák szögletén) félévre postán 6, külföldben 3 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czím alatt kéretik beküldetni.

Küszöbön állván az Országgyűlés, mellynek folyamáról hogy olly gyorsan és lehető legrészletesebben tudósíthassuk t. cz. Olvasóinkat, mint versenytársaink bármellyike, kellőn intézkedtünk már; — jelentjük a t. Közönségnek, hogy énnegyedes előfizetéseket is még folyvást elfogadjunk.

Tudatjuk egyszersmind t. Pártfogóinkkal, hogy lapunkra az előfizetések folyó Majus 1-jétől kezdve, helyben, nem szerkesztői hivatalunkban, hanem könyvárús EMICH GUSZTÁV urnak az uri és kigyóutcák szögletén levő könyvkereskedésében fogadtatnak el, s ugyanott adandók által a Világ Hírlőjébe szánt minden magán hírdetések is, mellyeket vidékről is oda intéztetni kérünk.

A Szerkesztőség.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Erdemlétás. Halálozás — Országgyűlésre választott városi és káptalani követei. Kortársok. II. — Promemoria — X — urnak. — Adakozás a vakok pesti intézetére. Kliegel-gép elősegelésére. Fővárosi hírek. Megyei választások. Somogyból (úszválasztás s az új tisztikar névsora.) Csanádból (gyűlési botrányok.) Zalaiból (közgyűlés folytatása.) Hevesből. Torontálból. Trencsénből (folytatása a követutasítási munkálatok tárgyalásának.) — Kerületből (Turmezi közgyűlés.) Városok köréből: (Győr polgári szelleme.) Csáfolat Borsodból. Igazítások Pozsegából. Nyitlétvél. Hírlapi kalások. Magyar dolgok külföldön.

Ausztria (Lloyd gőzhajózás. Merény ő fensége a milanoi alkirály ellen. Nagybritannia (Russell lordnak egy indítványa bukik. Brunel mérnök szerencsétlensége. O'Connell igazgatásai.) Franciaország (A Journ. de Debats a spanyol választási terv ellen. Hölgy-segély a guadeloupei szerencsétlenség számára. Vámszállás javítások.) Németország (Lajos csatorna.) Törökország (A török kormány halasztást határoz Mihály fejedelem lépése iránt.) Hayti (Felvilágosítás a forradalomra nézve.) Rövid közlés.

Tárza. Szépmű-kiállítás Bécsben. — Aldunavidéki képek. Hivatalos és magán hírdetések.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. ap. kir. fősége f. évi apr. 22kei legfensőbb kérésében, minután Thurn gr. n. szül. Bánffy gr. n. egészségügyi állapotja miatt főudvarmesternő hivataláról, mellyet nádorunk ő cs. kir. fensége hívségénél viselt, lemondott, ezen hivatalra Forray Julia bárónőt, szül. Brunswik gr. n. szül. ker. hölgyet s Nádmér ő fensége eddigi udvarhölgyét méltóztatott legkegy. kinevezni.

Ő cs. ap. kir. fensége Schaarschmidt Györgyöt, zalathnai kir. igazgatási segédet — sok évi ügyes szolgálatának elismerésül, nyugalmba-léptetésekor díjmentesen kir. bányatanácsnok czímmel méltóztatott legkegy. diszesíteni.

Anngm. kir. udv. Kamara az ungvári praefectoratus-hivatalnál Berzevicy Florián előléptetése által megfűrésült másod-irrnokságra Schwarzer József kebelbeli iktatói-gyakorlatot alkalmazta.

Anngm. kir. udv. Kamara a volosziánkai vám- és harminczadbeszedői tisztségre Tretter Jánost, klímieri bejelentő-állomási tisztirakat helyettesíté.

Hollósy Ferencz, nyugalmazott ellenőre a kir. magy. egyetem könyvnyomó-intézetének f. hó 9én Budán meghalálozott.

F. hó 6kán halt meg Nagyváradon a kapuczinus-atyák zárdájában Lajcsák Ferencz volt n. váradi diák-szertartású püspök, élete 73d. évében. Béke lebegje körül! Pozsonyban f. hó 6kán halt-meg gutatús következtében f. hó 6kán halt-meg József pozsonyi kanonok élte 86d. évében. Béke poraira!

Országgyűlésre választott Városi követei.

Késmárk részéről: Engelmayer Antal tanácsnok. — Lőcse részéről: Andaházy Imre városbíró. — Ujvidék részéről: Polzovics Gábor és Herger Pál tanácsnokok. — Szokolca részéről: Buzinkay János tiszti főügyész. — Pozsony részéről: (maj. 10.) Neszter József tanácsnok és Dobrovics Mih. ügyvéd.

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Szépműkiállítás Bécsben.

Két, napi nevezetesség, melly jelenleg Bécs városának aetheticai élvezeti szaporítja. a virágkiállítás. s a szépműkiállítás. Elhallgatom a virágkiállítás ezer meg ezer díszpildányainak pompáját, a legirikkább leggyönyörűbb virágok ámitó sorozatát, mellyeknek összevegyült illatai kábítólag hatnak az aggyelőre, hogy szinte a hetedik égbé álmódna magát a bámuló; mellözöm ezen pompa-gyűjtemény érdekességét fűvésztani tekintetből. minél tanulságosabb, s a szemlélet czélszerűségénél fogva alaposabb gyakorlat alig lehet a fűvész és virágkedvelő számára: s ezáltal csupán a szépműkiállítás rövid vázlatára szorítokozom.

A szépműkiállítás belajstromozott tárgyai 16 teremre foglalnak el; vannak ezeken kívül még néhány teremben később érkezettek is. A képek ez idei összes gyűjteménye valóban meglepő, mind szám, mind jelességre nézve; noha, mint ez illy alkalommal mindig történni szokott, vannak olly művek is, mellyek a festvény nevére sem érdemesek. A rajz, metszvény, könyvomat, kised — s a vízfestvények száma száz tizenegy, — az olajfestvényeké a később érkezettekkel együtt közel öt százhoz;

Pest, majus 13. 1843.

Kortársok.

II.

Nem akarom én a mondottak által a capacitas hasznát kérdésbe vonni, vagy taglalni, hanem hogy ez valaha a hazának morális erejére kártékonyan be ne folyjon, szükségesnek látom olly törvényes rendelkezést tenni, melly nemcsak a szegényebb nemességet a végveszélytől megóalmazza, hanem — s ez okoskodásom feladata — alkotmányos részvétele erősítésére is szolgálhasson, ennek törvényes, de czélirányosabb rendelkezése által. — Hallom mondatni, hogy az esett erőszakos botrányok csupa részletes kicsapongások, hogy példa fog adatni, hogy néhányok megbüntetése a rendet és esendét helyrehozza 'sat. Illy egyoldalú, szűkkeblű nézetek alig érdemlik meg a taglalást, kivált a mostani pillanatban, mellyet a magyarok istene különös atyai gondviselésben szinte azért látszik küldeni, hogy bölcsen, és gyökeresen használjuk. — Mit is nyerne alkotmányos rendszerünk jövődjé azáltal, ha a kicsapongó kortesek és lázítók több évekig a börtönben tartatnának? hiszen ha kiszabadulnak, s elhagyott kis vagyonukba visszatérnek, sorsuk a mostaninál még rosszabb, s ők annál könnyebben megvesztegethetők, a kiállott büntetések után pedig szinte tündöklő martiri hírnevök által csak annál veszedelmesebbek lesznek! És nem látjuk-e által, hogy illy bajban, — melly bizonyosan az életkérdések legnagyobbika — nem enyhítő, (palliativ) hanem gyökeresen (radical) gyógyító szerekről lehet csak szó; ollyasokról, mellyek a baj ismételtetését is gátolják, a beteg testet teljes ép-ségbe állítván. Mi lehet pedig ez más, mint a municipális és országgyűlési helyzettről rendezkedés.

Két izben adván közhirül csekély nézetimet a teendők iránt, avval fejezem be, hogy eddig nem leheté józanul meghatározni a sok javaslatok közül, mivel kelljen, mivel lehessen kezdeni előmenetelünket? de most a lett dolgok mivolta kitűzte a szigorúan parancsolt kezdetet. — „Rendszabás a nemesi jogok gyakorlatában“ ez a pillanat feladata; ezt elmulasztani, hazai halálos bűn volna. Ne felejtjük Schiller bölcs mondatát: „Was mann von der Minute ausgeschlagen, giebt keine Ewigkeit zurück.“ — Ez sohasem illik úgy, mint most reánk, hol az általános meglepetés, az izgatók nyomában járó fé-

lelem, minden értelmi és vagyonbeli érdekek kockáztatása, olly polczra feszíték a kedélyeket, hogy ezen pillanat elmulasztását a leggyávább balgaság reményi közö sem lehet számítani. — De a municipális és diactalis szabályozások — mint egyszer megmutatni igyekeztem — olly nagy és messze elágozott tárgyak, hogy egy országgyűlés feladatát semmikép sem képezhetnék; ha pedig valami rend rögtön törvény által meg nem állapítatik: mi lesz az el nem végzett „Coordinatio“ részletes munkáiból az azokkal jövőre foglalatokodó országgyűlések időközében? hánszor fognak ismét feldöntetni az addig még korlátlan korteskedés által a megyei határozatok? Azért egy olly rögtöni, értelmes, de szigorú törvényről kell gondoskodnunk, melly tüstint rendet szab, a coordinatio utóbbi bővebb megfontolását nem hátrálja, és kivételre nézve könnyebb, mert a józan érdekeket pártolja. Két mód van erre: az egyik abból áll, hogy a nemesi községek néhányat magok közül választván, nézeteikkel s akaratukkal küldjék be a tanácskozásokba. De megvalom ennek taglalásába még ereszkedni sem akarok, mert veszedelmesebbnek tartom mostani bajunknál, más következtése nem lehetvén, mint a pártoskodások, veszekedések, és rut kicsapongások, mellyek a megye főhelyén mégis csak ritkábbak, és könyebben rendbehozandók, annyiszor kerülnének elő, a mennyi nemes községekben választások tartatnának, és ezek ugyan nemcsak korlátlanabbak lennének: hanem az adandó utasítások meghatározásinál a legrendtelenebb és roszakaratuabb rabulisták játékszeréivé válnának. — A másik mód elvét, meggyőződésem szerint, a pillanat szükségéinek leginkább megfelelőnek tartom, s azért kötelességemül tekintem, azt egyszerűen és nyilván elő is adni.

A nemesi jog gyakorlata a választásokban mutatkozik; de ezen két feladásnak nem felelhet meg a törvényhozó, és magát kormányozó testnek azon része, melly mostani állapotja által az erre szükséges műveltségtől elzáratik; legyen tehát törvényesen a választási jog személyre, — a tanácskozási a birtokra és értelmiségre ruházva. — A maga tisztét s követét személyes szavazattal válaszza az, ki nemesi joggal bír, legyen az a legszegényebb, legtudatlanabb, vagy a leggazdagabb s tudósabb: mert személyes bizodalomról van szó; de a tanács-

a szobrásművek s vésvények 30ra mennek. Idő s hely szűke miatt csak a kitünőbb műveket fogom említhetni.

I terem. Jeles részmetzsvény Gleditscholt Rubens neje, melly önkénytelenül is földézi a Belvedereben találtató eredetét. — Uralkodó császárnő ő fensége képmása, Einsle után, szinte derék mű, Benedetti Tamástól. — A végrendelet megnyitása, Stöber Ferencztől, mellynek eredetijét Danhauser Józseftől az 1840ki műkiállításban láttam, szép munka ugyan, de hiányzik még is rajta azon jellemző kinyomás ereje, melly az eredetit olly vonzóvá tevő. — A szerelem mint orvos, igen csinosan dolgozott könyvomat Destouches után, Müller Leopoldtól; a franciaia festvénymodor derűsége még az utánzásra is átszivárgott, az alakok természetthiven vannak jellemezve. — A vízfestvények közül említhendők: Werner-től, két berchtesgadeni s egy salzburgi tájkép; Welkertől egy nápolyi tájkép; Fischer Leopoldtól egy arckép, mellyek a színek szerencsés összeolvadásával különösen diecsesznek. Kiemelendő Kriehuber Józseftől: egy trola a sirkertben, melly alaknak bánatos kifejezése olly szivreható, hogy további tartósság tekintetéből olajszínek érdemelt volna.

II terem. E teremben legjelesb vízfestvény Sandmann Ferencztől: erdőréz, mellynek ereje és csínja olajfestvényvel vetélkedik; van még ugyanattól két jeles tájkép. Theer Adolf és Albert számos kised-festvényt adtak, mellyek között néhány sikerült. Anreiter Alajos üvegre festett kised-képmása igen csinos. Nem csak különössége, de valóban művészi bélyege miatt is emlí-

tendő Fleischmann Augusztól egy pastellképmás. — A második teremben kezdődik az olajfestvények sora is, mellyeknek általános két jellemvonása a tájképfestés, mellyben a bécsi iskolának fő ereje létezik, s a képmásfestés mint a dívatművészet leggyümölcsözőbb ága. Az olajképek közül e teremben kiemelek hármát: Sandmann Ferencz: Gloggnitzi malom; Küss Ferdinand: Rózsák kútjánál; Agricola Eduard: Tenger-vihar; mellyek második különösen a színek bájos élénksége s a szerkezet csínja által meglepő, — utóbbi pedig a hullámok olvadékony habzása, s hű színezete által jeleskedik.

III terem. Schweninger két tájképet adott, mellyek egyikének háttérét a havashegy (Schneeberg) foglalja el. A távlatra nézve sokkal szerencsésebb e művész, mint az előtér festésében, mellyen kissé nagyon is élénk színek ömlengnek szét. — Igen jeles és jellemzetes festvény Swoboda Eduardtól: Egy becses festvénynek árverészkori felföldözése; az álmélkodók legkülönműbb arckifejezései mindannyi hévmérői az indulat, érdeklettség s lelki műveltség állapotának. A siránkozó özvegy s bánkódó gyermekeinek örömlépetése a váratlan kincs felett, melly sanyarúságukat némileg enyhítendi, szívdíadó s önkénytelen illetődést sajtol a kebelben. — Raffalt Ignác tájképei szépek. Hartinger Antal gyümölcsfestvénye annál nagyobb figyelmet érdemel, minél ritkábbak e nemből a sikerült művek. Swoboda Rudolf ideális tájképében igen jelesek a fák, melly körülmény maga is művészi avatottságot bizonyít. Wipplinger Ferencztől: Tájszak, s Altman Antaltól: Tengervidek, figyelmet érdemel-

kozásba az folyjon be, kiről fel lehet tenni, hogy érdeke értelmiséggel van párosítva úgy, hogy a közjót's az annak elérésére vezető módokat megbírálni képes legyen. — Ezen állapot elérésére két mód vezet: a birtok egyik mozdítója; mivel jobb nevelésre nemesek módját ingert ad: hanem azt szinte kötelességül is teszi; a másik indítóok a talentum, a munkásság és az állhatatosság, mellyek egyedül vezethetnek az igazi értelmiség körébe. — Abirtokra nézve különösen tisztelt drága István öcsém már egyszer kifejtett eszméje — a minimum — lehet csak a hozandó törvény elve az értelmiség után; — istennek hála — úgyis nem igen vizsga szemmel kell körül tekintenünk, mert hány vagyontalan nemes család fiait látjuk tanácskozásinkban tündöklenni, kik nevelésüket nehéz áldozatokkal tudták csak megszerezni; azért a most hozandó törvények feladata — csekély nézetem szerint — abból állana: 10r törvényesen megállapítani a „minimum“ elvét, basisál tekintvén a nemesi legkisebb birtoknak, mellynek változhatlan 's el nem idegeníthető összegén épüend a tanácskozási szavazás. — 20r: Meghatározni: mennyi legyen, és miből álljon ezen minimum? hogyan legyen biztosítva? mellyik tagja a családnak jogosítva vagy kötelezve annak átvételére? melly móddal és kötelességekkel az atyafiakra nézve? — 30r: Meghatározni: melly osztálybeliek legyenek azok, kik, habár birtoktalanok is — az értelmiség által leendnek jogosítva a municipalis tanácskozási részvételre, mellyre a journalisticai értekezések a honoratorokra nézve utmutatásul szolgálhatnak; ám-bár én ez alkalommal csak a nemesre terjesztem ki javaslatomat. — 4er: Ezekon kívül a hozandó törvény még a nemes községek, habár birtok-nélküli hadnagyaikat és két öregebb esküttjeit is jogosíthatná a tanácskozási részvételre. — 50r: A többi birtoktalan és neveletlen nemesi egyedek a választásokban, mint eddig, személyesen részt vehessenek utóbb is, de a tanácskozási részekben addig ne, míg vagyunk, vagy értelmiségiek által nem qualificáltak, — mellynek elérésére ezáltal természetes ösztön is gerjesztetik, és a nevelési hajlandóságra is vezetni fog, — míg rájuk nézve a municipiumok és az országgyűlés végső törvényes rendelkezése más tenni nem fog. — 60r: Mivel pedig most a meghatározandó minimumnál sokkal kisebb birtokok találkoznak a nemesség kezében, addig is, míg a behozandó minimumi birtok aránylagos leend, azok tekintessenek a birtok alatti képvisített nemesek választó, hanem tanácskozási tagoknak is, kiknek birtoka az előjárók hit-alatti becsüje mellett a törvényesen meghatározandó minimumot elérik. — 7er az illy módon megállapítandó rend fenntartására pedig szükséges: a) hogy a szolgabírák hiteles összeírását készítsenek azokról is, kik birtok, mint szinte azokról is, kik az értelmiség által képesítettek a tanácskozásban megjelenni; melly lajstromot b) minden esztendőben a lehető változások miatt hitelesen átvizsgálni, és a megye levéltárába letenni kötelességében álljon. — Hogy ezen nézeteim különös nehézséggel volnának csak kivihetők, nem igen hiszem; mert részszertint mostani helyzetünknel a különbség olly igen érzékeny a szegényebb nemességre nem lehet, mellynek számos tagjai, mint halla-

lik, a többszöri korteskedésrei hivatástól szívesen megmenekednének; részszertint és főképp mivel — mint mondtam — a józan érdekeket pártolja, és jogaink használtatását az értelmetlenség óriási önkénye zabolázása és illő körébe állítása által lehetővé, és a hon közös — tehát a korteseknek is — valódi javát eszközlendővé teendi.

Gróf Széchenyi Lajos.

Igy a mélyen tisztelt ns gróf, kinek e szomorú idők által felhitt hazafiai lelkes szózatahoz, legyen szabad itt magunk szerény véleményét is kapcsolni.

Mindenki látja, hogy a nyers erővel hatás honunkban olly fokra fejlett, mellyről könnyen az enyészet velőrázó örvényébe sülyedhetne municipalis rendszerünk; 's következőleg, hogy a történelmi veszély elhárításáról bizony komolyan illik gondoskodnunk. — Ans gróf itt két módot hisz a baj orvoslására nézve célravezetőnek: a képviselői rendszert, vagy a választási és tanácskozási képesség postulatának meghatározását. Amazt a ns gróf veszedelmesnek tartja mostani bajunknál, 's igaza van: mert következőképpen csaknem előre látható, és nem több 's nem kevesebb, mint a most csak megyegyűlési helyeken történő kicsapongásoknak községekkiinti meg-megújulása. Egyébiránt azon nyomos okokhoz, mellyeket a ns gróf e mód létesíthetése ellen önmaga felsorol, 's mellyeket nincs, nem lehet észélyes ember, ki tagadhatna, mi — azok nyomán, miket lapjaink 33. számában a P. Hirlap hasonszerű indítványára nézve megjegyzünk — még azon nem kevésbé fontos politikai okot adjuk, miszerint e rendszabálynak behoztatására jelenen sem időt, sem alkalmat teljességgel nem látunk. „V e l ő k“ mikint remélnők azt tehetni? És „n é l k ü l ő k“ mint mernők azt tenni? főleg a jelen pillanatokban, midőn a köznemesség sok helyütt böszületig van ingerelve nemesi kiváltságai egyikének szinte a legszentebb szándékkal, saját legnagyobb hasznával célzott csonkítása miatt?!

A másodikat illetőleg, időt 's alkalmat tekintve, szint azon helyzetben vagyunk, mint az elsővel, azonfölül pedig a „választásoknál“ a rákfene megmaradna, 's büntetlenül marczanglaná tovább is municipiumi életünket, 's így gyökeres orvoslást már nem nyernénk. De a „tanácskozási“ nézve sem sokkal állanánk tovább, kivált ha az „intelligentia“ a honoratorokra is nem értetnek, 's a ns gróf 4d. pontja szerint, a meghatározandó „minimum“ot, vagy éppen semmitsem bíró nemesek, hadnagyaikat 's két öregebb esküdtjeiket küldenék a tanácssterembe? Mindezekhez járulnak a „minimum“ lajstromozása körüli nehézségek, mellyek a dolgot sokára huzhatnák, 's a tanácskozási jogot (a javasolt minimumnál fogva) a szolgabírák önkényére bízván, ezer meg ezer visszaéléseket szülhetnének. — És az intelligentiát aztán ki határozza meg? Elég lesz-e arra az irni és olvasni tudás, vagy megkivántatik a gymnasiumi, lyceumi vagy akadémiai tanulmányok bevégezéséről bizonyítvány?...

Valóban nincs egyegy nehezebb feladata a hazai böleseinek, mint ezen veszélyes aenigma szerencsés megfejtése: „mikint szabályozzuk megyei jelen rendetlen életünket?“ És mi is mélyen érezzük, hogy

annak megfejtését soká, a hon veszélye nélkül, már nem halaszthatjuk? De hát mit tegyünk? Hogy a képviselői rendszernek egykor be kell következnie, azt mi is hiszszük; azonban a mai lázas állapotban ezen gyógyszer alkalmazását a beteg meggyilkolására igen, de nem gyógyítására véljük alkalmasnak. És mégis, soká várunk nem lehet, nem szabad!...

Illy helyzetben véleményünk az, hogy a személyes nemesi jogok szabad gyakorlásának sértetlenül maradása mellett kell intézkednünk — a mennyire lehet!

Talán lehetne következőleg:

Az izgatások és lélekviszálto toborzások nálunk — szabály szerint — az úgynevezett „kaputos intelligensek“ által történnek. Hozassék tehát törvény az illy „kaputos soi disant intelligensek“ megfenyítésére; még pedig olly törvény, melly a lélekviszáltokat, izgatásokat és kolomposokat mindjárt gyalázatos működésök kezdetében ollyképen sújtsa, hogy gonosz szándékuk teljesítésében tetteleg gátoltassanak. — Továbbá törvény mondja ki, hogy olly egyének, kik által, vagy kiknek részére és nevében korteskedések kezdettek vagy történtek, 's a köznemesség a gyűlésre tömegesen becsődített, sem megyei hivatalokra, sem követi pályára ki ne jelölthessenek, 's illetőleg meg ne választathassanak. — A tanácskozásiakra nézve pedig legyen köteles az elnökség minden olly esetben, midőn a megyében izgatások vagy toborzások tapasztaltván, a kitűzött napon szokatlan számu köznemesség hozatnék vagy vezetlenék a gyűlés helyére — a gyűlést mindaddig elhalasztani, míg a becsődített kortesek el nem távoznak.

A hozandó törvény pedig gondoskodjék főleg arról, hogy sanctioiban ne szűkölködjék, 's mindezek felett arról, hogy holt belül ne maradjon.

Igen, átlátjuk és érezzük mi is, miképen sokkal könnyebb az illy korteskedési antidotumok iránti javaslatokat megzafolni, elégtelenségeket vagy éppen czélszerűtlenségeket kimutatni: mint sikeres és gyökeresen gyógyítandó módokat javasolni, vagy éppen azokat létesíteni. De ismételjük abbeli meggyőződésünket, hogy az indítványozott képviselői rendszernek, mint a nemesi jogok gyakorlása rögtön 's nagy megrázkodtatásokat szülhető korlátozásának barátjai nem lehetünk; hanem ohajtjuk másrésztől azt is, hogyha már megszorításnak történni kell, az választásokra szinte, mint tanácskozásiakra nézve, a lehetőségig az intelligentia, 's az ezáltal kifejtethető értelmi súly érdekében történjék: mert a moralis erő hiánya, az erkölcsi romlottság, 's az ezekből származni kellő tiszteletlenség a törvény iránt — bajaink gyökér-oka!

Lesz alkalmunk, talán nem sokára, ez iránti nézeteinket bővebben is kifejtetni. *)

A dorongos — X — vitéz újra megjelent a P. Hirlap sorompóban, szörnyű fegyverét az ismeretes „Esküzáradék“ ügyében a Villágra emelve. E magyar Sanchez-Panza csak abban különbözik a szelmalomduól manchái hősnek vitéz apródjától, hogy annak görhes gebeje helyett ő a p. hirlapi szokott vessző-paripán — jupiteri mennykőszóró, harag- és küklopszi gögön, 's így igen

*) Midőn jelen számunk már sajtó alá volt menendő, vettük a ns grófnak egy újabb közlését, mellyben a választások megállapítására 's illetőleg megfenyítésére nézve terjeszti elő véleményét. Mi e becses közlést sietni fogunk lapjaink jövő számában közölni. Szerk.

nek, amaz az árny 's erő helyes felosztása, ez pedig kitünő csinossága miatt.

IV terem. Az e kiállításban találtató építészeti festvények egyik legjelesbike: a Straszburgi főegyház, idősb Alt Jakabtól. Jeles hegyi tájszak idősb Steinfeld Ferencztől, egy felső ausztriai tájkép: ugyanattól: Rajnavidék, és Erdőtáj igen derűl 's jól kidolgozott művek.

V terem. Igen jellemzetes festvény e teremben: Falusi tárcsalövöldözés. Tremlettől. A központi lövésre elbámult 's örvendező parasztok minden külön alakja egy egy jellem-képmás. — Arczképek közül kitünők Schrotzberg Ferencz művei u. m. Taafe gróf és grófnő, Stadion grófnő, Eszterházy József gróf jól talált, 's remekül kidolgozott képmásai. — Torquato Tasso, mikép megszabadított Jerusalemet Ferrara hgnőnek felolvassa, Herbstoffer Károlytól. E kép alapjául igen szép gondolat szolgál: kár hogy nincs azon tökélylyel a néző elé állítva, mellyel talán a művész eszményi elvontságban azt felfogá. — Mahlknechtől: Stajerföldi tájszak igen jeles. — Liba y Lajostól: Egy malom udvara, szép reményre jogosít, különösen a részletek pontos kidolgozására nézve. — Waldmüller e festvényén: Az iskolai óra végzete, igen nagy változékosság ömlik el, mind csoportozati rajz, mind indulatkifejezés, mind arczkülönbség tekintetében, a legalább is ötvenre menő gyermeki alak közt. Sajnos, hogy a festész annyira híven vétele követendőnek a természetet, miszerint, míg egy két gyermek az oktatótól kézesokolva, vagy derűlt mosolylyal bucsuzik, addig az előtérben már annyira megy a pajkosság

hogy egymás hajába kapva, egymást földre rántják némelly ficzkók. Vajha mondhatnók: hogy a művész e felfogásban, a hűség 's igazságra nézve, tévedett! — Mők, Gerstma yertől. derék táj 's építészeti festvény. — E teremben 's egyáltalán az egész kiállításban leggyönyörűbbek egyike: Antwerpen látkepe, Ruytentől; jól esik a léleknek illy művészi eset munkáján vidulhatni.

VI terem. Schweminger Jóséftől: Waidhofen tájrajza, igen igen jeles mű. 'S e teremben találkoznak a mostani festészet egyik legnagyobb bajnokával, Gaermann Fridrikkel, kinek tájképe: Tó melletti Zell, az e nemben találtható festvények egyik legremekebbike. Alig tudja az ember, mit csudáljon inkább, a távlat szevede olvadékonyságát e, vagy a helység gyönyörű oda lehelését, vagy az előtér fainak pompás 's mintegy levelenkint széljelváló 's lengeteg lombozatát. Bár hazai szebb vidékinknek találkoznék illy művésze! — Nyári tájkép, Klerktől, csinos mű, különösen a fák igen ügyes és szorgalmas kéze mutatnak. — Raunftl, ki szinte felkűzdé már magát a jelenkor művészeinek jelesheji közé, több derék, főképp jellemképeket adott e terembe. A földesuraság a paraszt lakodalmon, — kifejezésben. 's jellemző vonásokban igen gazdag mű; — Kandalló melletti ebek. — A dél, szinte derék festvények: — Az özevgy — 's A tűz által károsultak. — két szivreható, 's a figyelmes vizsgálót önkénytelenül megillető kép, 's csak azt sajnálhatni, hogy az özevgy nem fordúl jobban a néző felé, bánatos arcának, illy fordulás által még hatal-

rasbbá leendett panaszával. — Waldmüller rózsái, és Schuster virágai, kellemes látványul szolgálunk. — Kitünőleg jó gondolat Perger képe: Mikép egy sebesült lengyel utósó gyűrűjét elzalogosítja. — Ender Jánostól: Romeo és Julia, nem annyira eszményileg, mint festvényileg szép. — Petter Antaltól: Hagar a pusztában, nagy figyelemre méltó munka mind modora, mind felfogása tekintetében. De különös, ugyanezen művésztől egy más kép: Mikép Junius Brutus esküszik, hogy a Lucretián elkövetett gyalázatot megboszulja, teljességgel nem tarthat számot műértők helyeslésére.

Aldunavidéki képek.

III.

Mohácson túl, hova este ér a gözhajó, látható ama hegyláncz, mellynek bércei Villány tüzborát termik. Alább a Karacsza ömlik a Dunába, mellynek 1811ben történt szabályozása által több mocsár lön haszonvetővé. Barina nagy falu, határában romokkal, mellyek között rommai pénzék 's fegyverek találtaknak. Van itt kö, 's alabastrom-bánya, úgy rév a túl partra, hol Monostorszeg, 's Bezdán láthatók.

A 14 mf. hosszú Ferencz-csatorna itt szakad a Dunába, míg másik vége Földvárnál párosul a Tiszával. E csatorna k i s s mérnök terve után 1795 — 1801ig készülték; 8000 — 9000. mázsa terüh hajókat hord. 1833ban 1,511,324 mázsa szállítaték keresztül e csatornán, 's a

tos 's megyebeli bíró Döbrentei Gáb.úr az általa bizományilag kiadott, 's felejthetetlen Berzsényi összes munkáit egy példányban a megyei könyvtár részére átadván, Zaboloszy Alajos bíró úr indítványára a nagyérdemű átadónak jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott, — egyszersmind pedig megyénk a Berzsényinek állítandó emlékre nemcsak az indítványozó, de főispán ö excaja közkedvességű ékesszólása által is buzdítottván egy választmány nevezetett, mely Döbrentei Gáb., Somssich Pál, Zaboloszy Imre, 's Alajos bírákból szerkesztvén a „Berzsényi-koszorú“ czim alatt állítandó emlékről iránt javaslatot is készítet; mely szerint az adakozásokból bejövendő pénz tökéltetvén, annak minden három évi kamatjából egy ezüst koszorú, 's még a fenmaradó summával a munkák jutalmazandók, az egész kezelés pedig a m. tudós társaságra bízandó vala. Azonban a megyei KK. 's RR. a választmányt a javaslatát megváltoztatván, egy a nemzeti muzeumban felállítandó mellszobor, 's a dicsőült költő hamvai felett emelendő emlék létesítését ohajtván, aláírási ívek is osztattak szét, 's még a gyűlés folytában 400 fr. gyűjtetett is. *) — Maj. 4. pedig követutasítási gyűlésünk lévén legelsőbb is az 1832 's 1840 ki orsz. gyűlésre adott azon utasítás nyomán, mely szerint megyénk a háziadónak a megyei nemesség által 3/4 részben leendő viselését megajánlotta, az adó kérdése fölvetvén, a KK. 's RRk többsége — ide értvén a köznemesség mintegy 30ra menő tagjait is — a föntebbi utasítást nemcsak visszahúzta, hanem az eddigi szokáshoz ragaszkodólag a házi adó viselésében részt venni nem kíván; mindazáltal nyilvánított: miszerint ohajtuk országgyűlésileg kimondatni, hogy a háziadó a katonainál nagyobb soha ne legyen.

† Csanádból. Folyó hó 27én történt meg országgyűlési követünk választása. Az ez alkalommal nyilvános események leírását érdekesnek tartom: mert a csanádi követválasztásnál különzebb az országban nem történt. Mint előbbi levelemben már érintém, a falunkint „Éljen B-K!“ — vezérszókkal fűszerezett vigalmak szünet nélküli pisztoly- 's mozsár-lődözések közt tartatván, a 4—500 főnyi nemesség is, a divatozó szokás ellen, a követválasztási napon reggeli nyolcz órakor vezetettek be, illy modorban megóvatva az ellenfeleli összejöveteltől, egyenesen a gyűlési-terem jobb oldalára zenekiséretében léptetvén, igen csudálkozának, hogy most mind a kézzorítás, mind a hir szerint szárnyalt aranyok, sőt még a csabítási szók is elmaradtak. Háran a zöldasztalnak alsó balvégén mint ellenfél foglaltak helyet; ugy van, háromfi volt az ellenség: mert az említett összejövetelkor elvégeztetett: hogy senkit meggyőződése ellen pénzzel, etetés és itatással magok részére birni nem lesz szabad; tisztelni fogják mindenki ellenveleményét; és ez szentül meg tartatott a háromfi által. Az ezek által kitűzött követ megbetegedvén, a nagyszámu fél a háromfival közbenjárás által egységet kísért meg süker nélkül, mondván B. B.: elég kortes vagyok én; ha magam maradok is, törizsakad meg kell bujni az egyedáruságnak. A megkezdett gyűlésben főispántónk ö mlta küldöttség által hivatta megjelenvén, ékes beszéddel üdvözlé a KK 's RRket a béke anyala által szállatta meg mindenki lelkét; (beleszóltott B. B.): kihallgatást 's a kétség esetére szavazatot igért; ekkor felolvastatván a királyi levél, azonnal egy lélekzettel, mint szokták mondani, a két követ: Bánhidy, Kállay! kikiáltott, 's megerősítetett. A három tb. szólni akart, de a nemesség lármájától gátoltatván, csak egy óra mulva juthatott szóláshoz B. B. „Mielőtt a regalis felolvastatnék, szólni akartam, de ö mlta által a felolvasás utánra utasítottam; a többség ugyan kikiáltá követéit, vizsgálatra sem védén: vajjon a regalisban érdeklött tudomány, jó erkölcs, béke és csendeszetet meglégyen-é az elválasztott két követben; mely királyi kitételhez adom: hogy józan és boszutól ment légyen a követ, ezen tulajdonok pedig a két követben tökéletesen hiányzanak; mondásomat igazolni tudnám, ha itt helye volna; egyes ember az elválasztásnak ellen nem szegülhetvén, maga utján ez iránt lépéseket teendek.“ Szörnyű zaj követé e beszédet; felállott N. L. a háromfi második, majd S. S. azok harmadika, 's mindketten az előbbinek modorában szónokolván, nem épen a legudvariasb, sőt a hely szentségéhez teljességgel nem illő feleseléseket idézték fel szemrehányó szavaikkal, mellyek közben a viszons durva személyességek főszerepet játszottak. Ezek folytában megújultak 's bebizonyítottatni igér-

tettek B. B. és S. S. urak által mindazon botrányos tettek, mellyek egykor a „Világ“ hasábjain bizonyos csanádi vágatókat érdeklőleg felhoztak; **) 's a vádlevél is felmutattatott. Volt szó gazemberről, neveletlenségről, göblyistáról, sat.!! — Más csekélyszerű jelenetek után a követek feleskettek; az egyiknek köszönetében különösen ezen szók: „fogadom, hogy a mint fölmegek, úgy fogok le is jönni.“ (?) Másnap a két követ tisztultan ohajtván fölmenni, előkivánták a vádlóiratot; B. B. a történetet a jegyzőkönyvbe iktatni szorgalmazta süker nélkül. B. A. a tegnap mondottakról azt jegyzé meg, ha 100,000 választaná is megkövetének az embert, mivel e piszkoltság előre elhatározatott, egy két ember könnyen megteheti azt. Ö a rágalomra nem felel: mert néha a nemfelelés is felelet. A piszkolódók magok elég piszkosak. Itt megújultak a viszons recriminációk, mellyeket S. S. abbéli nyilatkozatára, hogy a „Világ“ban érintett tények — quorum ipse pars magna fuit — mind igazak; szavaira a megsüketítésig ható láрма, kacaj, szidalmak támadtak száz szájból is egyszerre: mozgás, sőt rohanás a baloldalra; a cortes főnökök elibök állának, verekedést jóslának némelylek. A háromfi csendesen, önmagának tetsző mosolylyal állott, mit sem tartván a vihar kitörésétől. — K. Ö. torika szakadtából S. S. nek minden tetteit (?) böven előszámolván, folytatá B. A. könnyes szemekkel: „fájdalom, a maeskamuzsika, mint a „Világ“ irta, megtörtént, vajha a megtörtént megsemmisíthetném! ha a sértett püspök ur parancsköndék, azt mondanám: emberek vagyunk, hibázunk, bocsáss meg!“ **) de midőn az, ki mindennek oka, S. S. vádol, fájlalom, hogy olly aljas ember bordélyházába megjelentem.“ — Hasztalan szólítá rendre főisp. hto ur a czivakodókat; a főügyész által a piszkok szórása sokáig tartott. A gyűlés sértve volt, pörbe mégis senki sem idéztetett; ez szörnyűség! a több ívre terjedő leírásból ugyan ennyi elég! Harmadnap N. L. a meghamisítottnak nyilvánított iratot beadván, az rágalomnak mondatott és visszavetett. — A batonyai főszolgabírótság altissimo nomine regio cassávala van; ö Felsége meg fog kéretni a felosztott megye új járásainak megengedésére. ***)

* Zalából, tén (közgyűlés folytatása.) Olvastatott a fömltgu m. kir. udv. kancelláriának parancsa megyénk felírására: miszerint Pesten tartózkodó, de megyénk táblabírája György ur jóvendőre az adósság-esinálástól magasztos kir. végzéssel megátoltassék, a multra pedig, a mennyiben tett adósságait biztosítani nem tudná, mint pazérló, 's világos köz-csaló megbüntetessék, annál is inkább, hogy elkövetett csalásának a megcsalott egyének ellen hasznát ne vehesse, a törvények által kiszabott uton szigorú büntetését elvegye, megfenyítetése a megyehatalóságához tartozik; azért is a megye fenntéges koronás fejedelmünk k. k. határozata következtében — a szükséges teendőkre utasított; mire végzésé lön: miután már a fömltőség m. k. udv. Kancelláriához felterjesztett adatokból igazoltatnék az: hogy Gyika György kiváltkép a Keszthely város részére tett Fejér-György-alapítvány' tőkéjének biztosítására olly jószágokat inhipothecált, mellyeket vagy már régen eladott, vagy azok már másnak vannak birtokában, vagy pedig a mellyek iránti követelhetése is u. m. a belatinzi uradalomból öt illethető rész a Csáky-féle csödületi perben hozott hétszemélyű legfőbb törvényes tábla itelete szerint legbizonytalanabb állásban volna; mégis ezeket mint valószínűs, és saját tulajdonát ravasz mesterkedéssel biztosítékul kötvén ki, szövevényes csalárdással eszközölt világos károsítást és csalást követett el; mivel a család most Pesten tartaná lakását, ez okból vétekek párosult 's mesterséges csalárdással eszközölt végtelen csalásokat igazoló irományoknak tételével n Pest megye megkerestetni rendeltetik: hogy irt Gyika György mint pazarlónak már előbb kijelentett, de pazarlásait mások tökéletes károsításával folytató család ellen a szükséges tiszti ügyészi keresetet elrendelvén, erről a büntetést mint pesti lakost megbüntethesse. — Kihirdetett ugyan a fömltgu m. k. udv. Kancelláriának Hegerle József folyamódása következtében érkezett a nagy-kanizsai m. városi tanácsnak egy családperbeni törvénytelen lépéseit rosztatni és azt a törvény szoros megtartására felelet terhe alatt utasítottatni rendelő parancsa, mellyre végeztetett. Csány Elek főbíró urra bizatik; hogy a k. k. parancsot a

*) Lásd: Világ. 1841ki 82. 83. számait. Szerk.
**) Ez nemes indultu férühöz illő nyilatkozat. Szerk.
***) A milly kellemetlen illy dolgok elmondása t. levelezőnk részéről, ép olly kellemetlen azoknak lapjainkban közzétételök a miénkről; de tisztünkben áll: a „tényeket“ ugy adatni, a mikint megtörténtek, 's e tiszti, fájdalom! illy torzképek közlésétől sem hágy mentesítve lennünk. Az itt adott megyegyűlési torzkép azonban mutatja, hogy a kiábrándulás perzei Csanádban is úni kezdenek. Vajha minél előbb hallhatók útiésők údvös eredményét, 's e rit képeket szebb festések váltanak fel? Szerk.

városi tanácssal közölvén, azt az abban foglaltaknak teljesítésére utasítsa. — Mivel pedig a nagy-kanizsai tanácsnak illy törvénytelen eljárása már másodízben ö Felsége által szigorún megrovatnék, ugyanazért a kihágó tanácsnak mindazon tagjait, kik ezen törvényelleni határozatokban részt vettek — hogy ö Felsége nevében megdorgáltassanak, mind pedig a mostani tanácsosoknak minden egyes tagjait, hogy ök a törvényes rend megtartására, 's az igazság részrehajlás nélküli kiszolgáltatására ö Felsége nevében komolyan megintethessenek, 's törvénytelen bíraskodásukért a bíróságot terhelő felelőség veszélyteljes következeitől kellőleg értesíthetessenek, — kiküldött főszb. ur a legelső közgyűlésre Zala-Egerszegre méltó megdorgáltatásuk végett berendelni fogja. — Bemutatta első alispán ur megyénk főpénztárainak vizgálásáról szóló tudósítását, mellyből, 's jelesen a háziadóra tett hiteles tudósításból fájdalmasan tapasztalák a RRdek, hogy a régi tartozás majd 75,000, a mostani pedig mintegy 23000 fra rugnak, 's első alispán urnak a gyűlésben tett szóbeli jelentése szerint: ha a muraközi járás főszbirája nem hajtáná be a pénzt, 's ugyanezt az egerszegi járás főszbirája Simon Mihály határt nem ismerő szorgalommal nem tenné, még pénze sem volna a házipénztárnak: az istenre iparkodjanak fő- 's alsz. bíró urak az adót behajtatni! — Ö kénytelen most nmgü elnök urnak jelenteni, hogy az adófizetés szorgalmazása mulasztásával- fő 's alsz. bíró urak azt eszközlik: hogy sem a hadi, sem házi pénztárakba — még a mindennapi költségek fűdözésére, a katonaság élelmére megkívántató természetnyek árainak időnkinti fizetésére is elegendő pénz nem állíthatatik. A komolyan 's annyiszor ismételt felszólításokat semmibe-vevő tisztviselők ezennel mind a nmgü gróf főispán, mind a KK. és RR. által — hogy felszólításnak, jelenté: mert már ö felsőbb helyről ez érdemben jött sürgetéseket nem türheti; határozattá lön: az adó behajtását az illető tisztviselők a megyének divatozó végzése értelmében mentől előbb behajtsák, 's e végre a jelen gyűlésbeni végzés előlegesnek kiadatni rendeltetett; fűdözésedőnk pedig, ki már 1824dik évtől pénztárainkat mai napig dieseretes hűséggel, minden hiba és fogatkozás nélkül kezelte — ö excaja jelenlétében a RR. által éljenek közt megdícsértetett; ellenben, azon tisztviselő, ki az adó behajtását elhanyagolná, a tartandó legelső közgyűlésre az illető hivatalnok által bejelenteni rendeltetett. — Szinte első alispán ur mind maga, mind tiszt-társai nevében ö nmgához főispán urhoz, 's a KK. és RRkhez kérsét terjeszté: hogy Zalamegye tisztválasztása 5 hónap alatt eljövén, ö nmg a tisztújításra most határidőt szabni, a KK. és RR. pedig az előkészületek iránt intézkedni ne sajnáljanak. Határozattá lön: mivel a tisztválasztás ideje még csak sept. havában következnek be — az iránti előleges intézeteket, mivel még a catastrum sem végeztetett el, most mindjárt elhatározni a RRdek általában időelőltinek vélik, 's e kívánatukat gróf főispán ur ö exlja elfogadván, egyenesen kijelentette, hogy a tisztújítást a törvényes három év elteltével meg fogja tartani, a mint eddig is mindig megtartotta; 's mihelyt a kétségtelen nemesekről készítendő lajstromot a választmány, 's a tisztválasztásra kellő előintézkedéseket a megye megteendő, ö a határnapot előre a KK. és RRknek idején tudtukra adandja. Nmgü főispán, ö exlja, a jelenleg elnöklete alatt tartott közgyűlésben nem kevés megilletődéssel tapasztalván, hogy Zala tisztviselőkarának több tagja nem figyelmezve a megye RRnek annyiszor ismételt végzéseikre, miszerint a megye együleteit egész végig bevarni tartoznak, a végrehajtó karhoz tartozó tisztviselőkből, már a gyűlés harmadik napján csak néhány egyén szemléltetik általa, negyresze pedig a nélkül hogy elmenészt, vagy az elmenészt mulhatlanul kívánó okokat kellőleg első alispán urnak be jelentették volna, elmentek, némelylek pedig a gyűlésen meg sem jelentek, mások pedig végül, ha itt a közgyűlések helyén jelen vannak is, a terebben meg nem jelennek, vagy ha egyikét óranegyedig ottan megjelennek is, a tanácskozások folyamata alatt elmennek; kijelenté; mikép nem kívánja öket névszerint jegyzőkönyvileg megrovatni — mert reményli, hogy komoly intése, mindazokra nézve, kiket az érdekel, becsület-rugójkánál fogva hatással leend, 's jóvendőre mindnyájan hivatásuknál fogva pontosan megjelenendek; ellenkezőleg a meg nem jelenőket, úgy a gyűlésből jelentés nélkül eltávozókat is bizonyosokká teszi, hogy a tisztválasztáskor teendő kijelöléskor róluk figyelmét érdemük szerint el nem fordítandja; első alispán urtól pedig mint rendes elnöktől magának annak idejében a nagy 's kötelességit elmulasztó tisztviselőkről bizonyos és határozott tudományt szerzeni fog; melly ebbeli határozata ö exljának jegyzőkönyvbe iktatvatván, végzésé lön, 's a tisztviselő uraknak elmarasztatásukra kiadatni rendeltetett. April 3ki közgyűlésünkben a marhahús fontja sajtóhí-

*) Azon kitűző részvét, mellyet nemes Somogy megye Rendei ehunyt Berzsényi urant tanúsítanak; azon példás buzgalom, mellyel ök egy hazafi-költő emlékeztetnek áldozni készek, dicsőült nem csupán a költőt, de dicsőült különösen Somogy megyét is, mellynek KK. és RRdei egy szellemes honfiban imigy önmagokat becsülték meg. Hála és tisztelet tud. Döbrentei G. urnak, ki ezen szép alkalmat választá: elhunyt barátját a honfiak emlékeztetére ajánlandusul. A szerk.

bából 13 és 12 krra híreszteltetett; megjegyzem tehát hogy a városi helyeken 12, faluszerke pedig 11 krra határozatott. — Jelen gyűlésünkben méltó dícséretet aratott Csutor Imre aljegyzőnk is, hogy az árvák dolgát illető választmányi, száz ivnél többre terjedő jegyzőkönyvet teljes lottal napdíj nélkül fogalmazá, mely munkát felvétele, arra pontul pontra határozatok tételtek. Végeztélkül különös okáért: olvasatott Turóc megye levele is, mely a háziadó ügyében — annak elvállalására nézve rosszalását, nyilatkozatván azt sérelemnek tekinteni, 's fizetését országgyűlésileg meg nem engedtetni igényli; végzés lön: — felolvastatott!

Hevesből április 27-én. A követutasítási tárgyalatra nézve közbetevőleg, tegnap fölolvasták egy választmányi javaslat a követválasztás tárgyában; javaslata pontjai ezek valának: 1) Állitassék előlegesen törvényszék, mely a választáskor széket-ülve, minden kihágást rögtön fenytésen. 2) Bottal, fokossal, késsel, fegyverrel, — kivéven a kardot, — élni, ez alkalommal mindenkinél tilos; szinte tilos ittas fővel választásra megjelenni; tilos zászlókkal, vagy más akármilyen jelzővel élni, ezek megállítására. 3) Egy küldöttség reggeli 6 órától a megyeházban hivataloskodjék, fődözve csöndbiztosok és foglalkoztatók; e küldöttségnek tisztében álljon fegyvert, botot kést 'sat. letéetni, a részegét eltávolítani, a nem engedelmességet a törvényszéknek átadni. 4) Tilos a megyeház előtt, annál inkább a teremben a zene, és, 5) Ha nemnemes szavazna, veltessék börtönbe. 6) Éjjel és nappal katonai-őrsapátok járjanak, a kicsapongásokat akadályozandók. 7) Corteskedés a tisztviselőknek különösen tilalmas. — És folyt e javaslat fölött a tanácskozás darab ideig, de már a dél régen elhajlott, még voltak többen a tárgyhöz szólándók, a végzés mára halasztaték. — Nem volt Heves Rendei közt egy is, ki ne érezné, ki ne tudná, miképp választási mostani rendszerünkkel sokszor nagy veszély jár, és hogy midőn legjobb megye is a választás, nemcsak jól nem megy, de fölötté roszul megy, és hogy e tárgyan az átalakulás fölötté sürgető szükség; halljuk a végzést. „Nem szabad bottal, késsel, fejszével, sem más, akármilyen nevezendő fegyverrel, — kardot kivéve, — választógyűlésen megjelenni; nem szabad zászlót, zenét, a megye teremébe, házába bevinni; a batorságra, régi szokáskint az egész tisztikar ügyeljen.“ Sanctio ubi es? Itt tartalékgondolata volt Hevesnek, én kitarom „a gyűléseknek cum debito moderamine kell tartatniok, tehát a ki kellőképp nem viseli magát, széksértést követ el, és ez a Sanctio: és a ki az utcán van is, ha azért van ott, mert a terem helyszüke miatt nem juthatott, fictione juris a gyűlésben van: ha botja lesz 'sat. az udvaron is, az utcán is széket sért; de bezzeg, hogy zárják be az ajtót az utcán? és tán ott fuscus nem islesz; de ha lesz is, ő onnan széksértést kérendő, föl nem jut a terembe, és így méltán kérdezhetni: Sanctio ubi es? kivált nálunk. Ki nem tudja, hogy az 1841-diki választáskor történt gyilkosság, és rémületes társai, még maig sem kerültek megyei vizsgálat alá. A javasolt törvényszék el nem határozaték, mert az hadi törvényszék lenne, és rögtön működése alkotmány, azaz a fac 9us ellenes lenne 's elmaradna t. i. az idézés. Uraim! addig, míg nem képviselötök meg a választás, nem árt egy kis, úgy nevezett haditörvényszék, — nem törvény ellenes a vérengzőt, a gyilkost rögtön elfogni; hisz a tetten elfogatás törvény engedelme; idéztessék azután a rab börtönből, hallgattassék ki, ítéltesék el, midőn a kedélyek lecsillapultak — az elfogatás hatályos példa lesz; nem igen örömet börtönözötti magát akármilyen is, és egy borzasztó — és a megye méltóságát alázó hiedelem: hogy t. i. választáskor cortesnek ezerek hallattára Istent káromolni, ölni, szóval, minden szabad, a megyéről leharul. — Olvasaték ezután a követutasítás folytatólag, a megyei tisztválasztás tárgyában. A választmány javasolja; 1) hogy minden előbbeni tisztviselő választás alá jelöltessék ki. 2) A conferenciában kijellették ki ne hagyathassanak kijelölésből a főispáni hivatal által. 3) Választás titkos szavazattal történjék. 4) Csábítás tilva legyen. E tárgyra vonatkozólag közgyűlésileg különféle javaslatok tételtek: a) tartassék meg a lépésőzet, t. i. ki esküdt nem volt, szolgabíró ne lehessen és így följjebb; b) minden járás maga válasszon magának tisztviselőt; c) választás előtti gyűlésen tétessék meg az összes kijelölés; ez hirdettessék ki; üljön azután választás előtt két héttel küldöttség, hova a választók részenként bejövön, titkos szavazattal szavazzanak; ki írni nem tud, ne szavazzon; d) csábítani, azaz vagyon, pénz, itatás, etetés, bezaratás, pártjel-kiosztás, vezérekedés által szavazókat szerezni tilos legyen; e) állandó törvényszék üljön tisztválasztás alatt, és a kicsapongó rögtön elfogatván, rögtön ítéltesék el; f) tisztviselő csak az választathassék el, ki az ügyészi vizsgálatot kiállotta, és több mások. De e javaslatok föl-

lötti vitát leírni időpazarlásnak tartom, mivel az végezteték, „e tárgy akkor fog elintéztetni, midőn az országgyűlésen az országos e tárgybéli munkát föl fog vétetni. A megyei szellem ösmertetésére csak azt jegyzem meg megképviselői választásmód mellett csak egy szó, titkos szavazás mellett két szó, honoratiorok választó képessége mellett három szó vala hallható. — Április 28-án országos 446606 fr. 29 kr.; követelése választmányilag a nemesség által javaslatot fizettetni, és ez közgyűlésileg is, a mennyire az országos pénztárból ki nem telnek, — elfogadotott, azon világos utasítással; hogy mivel e nagy követelés országos választmányokra költetett, ezenül oda szavazzanak a követek, miképp illy országos választmányok, lehető legtrikább esetben tétessenek. Javaslá egy szónok azt is, midőn valamely országos előmunkálatra választmány lesz szükséges, az vagy egy, vagy legtöbb, öt egyénre bizassék hisz — mondá — hajdan a hármas könyvet Verbüczy maga — legujabban pedig aváltozókönyvet Wildner maga *) szerkeszté. Nekem itt még Mózes, Mahomed, Solon, egyes nagy törvényhozók jutának eszembe, és mondá a szónok még állítása erősítésére: a dolog súlya legnagyobb választmányokban is csak egy kettő fordul meg, és minél több a tag, annál nehezebb a munkaegység. Én elvében e szónoknak osztozom, de kiküldés helyett jutalmat tennék a legjobb munka szerzőjének, mert így, ki avatott ki fölket a tárgyan, hozzá járulhat, és a lehető legjobb csak úgy érhető el, ha az készíti el a dolgot ki tud hozzá, nem pedig az, kire bizák — néha talán párt-érdekből. — (Folyt. köv.)

— Torontálból. (Követutasítások folytatása.)

16) Országgyűlés tartása helyül, Pest törvény által jelöltessék ki, — 's országgyűlés minden évben, három hónapig tartassék, és ott gyorsírók által szerkesztendő hírlap és napló adassék ki. 17) A kir. kegy. előadások, a meghívó levélben foglaltassanak be. 18) A Ludovica ne legyen tovább is üres köhalmoz, hanem az 1809-ki taurendszert módosításával, a tanulmányok nagyobb része nemzeti nyelven határozatván előadandó, mielőbb nyitassék ki. 19) A kir. városok szerkezetének rendezése előlegesen vétessék elő, 's addig is, míg maga a hongyülés szabatos rendezést nyerne, a kir. városok 9 szavazattal ruháztassanak föl. 20) megyei tisztválasztásoknál elharapozott kicsapongások megszüntetésére szigorú törvény hozassék, 's a fölkiállítás általános megszüntetésével, titkos szavazás állapittassék meg. Szavazati joggal javaslá a választmány az okleveleket fölruházatni; de a gyűlés figyelembe vevén az oklevelesek szerfölötti 's aránytalan szaporodását, valamint azt is, hogy az oklevelesek tulajdonkép sem a nemességhez sem a jobbágyokhoz nem tartozván, semmibizony érdek nem képviselnek, 's általuk ismét egy szükségtelen casta hozatnék szőnyegre, a korkivánatival, és az igazsággal meg egyezőbbnek találta azt, hogy a képviselői rendszer gyámoltassék, azért is tisztválasztásoknál, és megyei gyűléseken, kiváltásgolt kerületeknek és mezővárosok, és 5000 lelket számláló minden helységeknek szavazati jogot kíván adatni. 21) Zsidók ügye újabb tárgyalás alá vétetni, 's a türelem-adó eltörlésével, számukra polgári jogokbani részesülés engedtetni sürgettetik. 22) Telekkönyvek, nemesi jószágokra is kiterjedőleg behozandók. 23) Libay műve, 's Drevenyák ásvány gyűjteményének megvétele nem pártolattik, a hazai gondoskodását, több és sokkal fontosabb érdekek igényelvén. 24) Az egyházi hűbérnökök viszonyai is törvény által határozatassanak meg, jelesen e megyében áttelepített hűbérnökök özvegyeik 's árváik, ugyszintén oldalági örökösödéseik iránt gyakoroltatni kezdett visszaélések még ez országgyűlésen orvosoltassanak. 'stb. Hosszadalmas lenne az utasítás minden egyes pontjait elsorolni; mi azokat kívántuk kiemliteni, mik az ugynevezett korkérdések körül forognak. — Majus 2-kán bevégeztetvén az utasítások vitatása, ugyan e nap estéjén láttuk a köznemesseget nagy számmal gyülekezni, — követválasztásra? vagy adóbuktatásra is egyszerűs mind? nem tudván, mert kün és ben, voltak adóelleni izgatások, 's gümöri szomorú jelenetek aggályai szállták meg kebleinket. — Nyilvános becsületére azonban nemeseinknek, diadalmasan viradt és mult el majus 3-ka is; mert országgyűlési követeknek, tbró Hertelendy Miksa és másod alispán Karácsonyi László urak, egyező lélekkel, 's örömkiallással megválasztattak, 's a csend- és rend legkevésbé sem háborítottatott, — 's az adó kérdése nem elevenített föl, — mi e megyei nemességet, annál szebb színekkel jellemzi, mivel az adóizgatást megvető nemesség saját nemesi birtokán, és nem urbéri telken lakik. — 19.

*) ?

Szerk.

* * * Trencsinből, majus 3-dikán. Országgyűlési követünk megválasztását követő napon — majus 2-dikán — ezek helyébe hivataloskodandók, helyettesítettek; 's jelesen, az alispán előtti perek elintézése Cselnek y József-re bizatván, a törvényszéknek másod osztályabani elnökséggel Piacsek József ruháztatott fel; a tisztviselőgyűlés munkaköre pedig Nozdoviczky Gyulára bizatott. Miután több tiszteletbeli kinevezések történtek, 's táblabíráink sorába túrmezei gróf Jozipovics A. úr, többekkel együtt befuzetett: követutasító választmányunk munkálatai folytatólag tárgyalattak. Ezek főbbel: a szathmári 12 pontot illetőleg — előre boosátván mulhatlan föltétül azt, hogy a miniszterek felelőssége kivantassék; — az udvar fényére 's fenntartására adandó öszlet országgyűlésileg határozatassék meg; — a hadsereg kevesbítettessék; — idegen nemzetbeli ezredek a hazában ne állomásozzanak; a m. kir. udv. kincstár a közönséges cs. bécsi kamarától függetlenítettessék; — a harminczadi sorompók Magyarország 's a többi örökös német-olasz tartományok közt eltörlöttetvén, ez által a viszonos közlekedés és a kereskedés szabaddá tétessék; — követünknek következő utasítás adatott: a földbirtokok catastralis fölmérése megtéltetvén 's a telekkönyv behozatván a nemesség színté, mint a nemnemesek aránylag adózzanak; — országos pénztár állitassék, melybe főleg az absentisták, 's címzet nyerek adózzanak, a só fölemelt árának jövedelme folyjon; az ősiség és hittrebizottságok töröltessenek el; a jobbágytelkeknek felállitandó aránylagos kulcs szerinti megváltása földesurakra nézve kötelező legyen; valamint nemesi birtokot mindenki, úgy viszont a földes úr is jobbágytelkeket szerezhesen; — megyei hivatalokra, a bírót kivéven, nemnemesek is alkalmaztathassanak; a czéhek, mint szinte minden ipargátló intézetek is töröltessenek el; — a népnevelés ügye előmozdittassék, 's e végre az egyháziak által a végvárrakra fizetett taksa fordittassék; — az előleges censurra töröltessék el; állandó megyei törvényszékek állitassanak; — azok, kik magokat földesúri jog alól megváltják, képviselői joggal ruháztassanak fel; a sz. kir. városok a pestmegyei utasítás értelmében rendszeritettvén, az országgyűlésen 15 szavazatot nyerjenek; — a XVI. szepesi városok is beczikkelyeztetvén, az országgyűlésen ülést és szavazatot kapjanak; — az országgyűlési szállások bére meghatározandó ár szerint fizettessék; — a szerfelett lábrakapó megyei izgatások és kihágások korlátozására, 's a tanácskozások biztosítására gond legyen, a kerületi választmány ez iránt tervet készítsen; — azokra, kik országos munkákat vállalnak magokra, 's azokat be nem végzik, büntetés szabassék; — a viszhelyezési perekre nézve, a szerződésileg kikötendett visszahelyezést megrendelő törvény hozassék; — az országos kiküldöttségek teljesen befejeztetvén tekintendő szerződések kötésére fel ne hatalmaztassanak; — koronaórró ő exllja Ürméyi Ferencz választassék; — a katonai kihágások polgári hatóság alá tartozóknak mondassanak ki; — 's a csöd-törvény körüli némely módosítások sürgettesse. — A bihari tizedtörlést tárgyzó indítvány nem pártolattott; — a cesanádi mészárszék-jogi törlésterv felvetetett; — a mult országgyűlésen készült vallási törvényczikkely szentesítése sürgettetni határozatott. — Végül országgyűlési követünk mellő hat ifju, mindegyik l. p. f. napdíjjal, rendeltetvén, közgyűlésünk mai napon befejeztetett.

Kérültekből.

Túrmezei közgyűlés. Midőn a túrmezei nemesség alkotmányos jogát gyakorlandó a mult országos közgyűlésre Zágrábba tódult, 's a „Paradisom“ nevű mulatókertben vevén szállását ott minden zaj 's kicsapongás nélkül magát derült vigalomnak engedte át, több nézőt csöndite körébe, 's ezek közt egy magyar ifjú is találkozék, ki velök beszédbe eredvén 's tölök kérdezettvén: milly honbeli legyen, azt felelte: „magyar.“ E szó villanyos hatást gyakorolt a természetnek ezen erőteljes jó szívű 's őszinte kedélyű flaira, kiknek szívében egy idő óta legtisztább fényben lobog a magyar nemzet iránti rokonszenv, 's honvéri szeretet lángja, melyet öök, lelkesedésükben az érintett magyar ifjat rendre öfelvén, e szókkal igyekezének tanusítani: „Éljenek a magyarok, a mi szeretett testvércünk, tölök semmi áron sem hagyjuk magunkat elszakasztatni, bár mit miveljenek is az illekek.“ — Igaz ugyan, hogy ez csak egyes, 's talán sok előtt csak kisszerűnek látszó tény; de az a túrmezei nemesség közt uralkodó ép és jó szellemet híven jellemzi; 's pedig nem a kora elalvának induló szalmatűz lángja ez érzelm, nemesak a lelkesedés futó pillanatában 's a vigalmak színhelyén érez a túrmezei nemesség így, hanem a nyugodt megfontolás óráiban, a tanácskozási teremben 's a zöld asztalnál is. — Tanúsítja

ezt a mult hó 29-én Nagy-Goriczán tartott fényes eredményű közgyűlésük, melyben a követk. határozatok hoztak: 1.ör Mindenek előtt meghagyták lelkes és szilárd jellemű gróf-joknak Jozipovich Antalnak, hogy a jövő országgyűlésen nevükben ünneplés ovását nyilatkoztassa az országgyűlésre fölmenendő horvát követeknek a turmezei nemesség kirekesztésével 's így alkotmányserűlenül történt választása ellen, 's hogy ott egyszersmind e sarkalatos jogaikba vágó sérelem orvoslását sürgesse. 2.ör: Elhatározták, hogy ők ezentúl Magyarországgal egyedül csak magyar nyelven fognak levelezni, 's meghagyták egyuttal gróf-joknak, hogy olly törvénynek hozását az országgyűlésen ne ellenezze, melly szerint a horvát vármegyék is tartozanak ezentúl Magyarországgal nem latinul hanem magyarul levelezni. 3.ör: Hogy mind azon a horvát követek részéről teendő indítványoknak ellenszegüljön, mellyek a Horvát 's Magyarország közt fenálló és századok által szentesített testvéri kapcsolat tágíthatnák, mind azt pedig hön pártolja, mi Magyarországról részéről e szent kapcsolat még szorosabbra fűzésére indítványoztatni fogna. 4.ör: Hogy gróf-jok a magyar megyék részéről fölterjesztendő sérelmek orvoslását szinte sürgesse, 's az azok részéről teendő indítványokat támogassa; a turmezei nemesség részéről még ez egyet sürgetvén, hogy a mult zágrábi elhíresült tisztújítás alkalmával rajtok ejtett, és sarkalatos jogait veszélyeztető sérelem minél előbb orvosoltassék. — Ezek tehát tetteges és eldöntő bizonyosságai annak, hogy e jámbor horvát atyánkfiai keblében meleg szív ver magyar honvéreik iránt, kikben egész bizalmokat helyezik, 's azért minden igaz honfi lelke mélyből felkiált: *Éljenek!* — Legyenek meggyőződve, hogy a nagylelkű magyar e bizalmat tisztelni 's méltatni fogja tudni, hogy a törvény 's alkotmány értelmében mindent elkövetend, miszerint nekik minél előbb igazság szolgáltatassék. — Legyenek meggyőződve, hogy a magyar sokkal nemesebbeltek, mintsem hogy ez őszinte készsége dijjául valaha nemzetiségök fölládozását kívánna, vagy a magyar nyelv számára valaha nagyobb jogokat követelne, mint minőkben eddig nálak a holt latin nyelv részesült. —

Városi közlés.

G y ö r. A legujabb választások körül megjegyzendő: mikép a 30 képviselőnek választását a polgárok közti részletes tanácskozások előzték meg, és az egyik különösen kitüntetett fonák gondolkodásu szellemét, 35 szavazattal 5 ellen azt határozván, hogy képviselőül ne választassék nemes, mert a nemesek ellenségei a polgároknak. O szegény politikuskok! Okosság-é most, midőn a nemesség annyira bebizonyítja, miképen a városokat, polgári rendet politikai jogokra nézve magához kívánja csatolni, illy valóban ellenséges és szakadásra törekedő buta elveket felállítani? — Uram, világosítsd meg elméjüket, de mindenekelőtt tanultasd meg általuk szép honi nyelvünket, hogy körültekintvén a magyar irodalomban, és különösen benézvén a hírlapokba, de nem egyedül a Pesti Hírlapba, lássák, milly időt mutat a magyar politikai világ barometruma, 's e szerint intézzék hazafiai szeretetök hőmérőjét! — Másik említendő körülmény az, hogy a követválasztási nap estéjén a választott magyar országgyűlési követek fátylós zenével tiszteltettek meg, és az egyik, mint a német pártnak, mi eszközölje vala e tiszteltetésnek, kedvelje német szónoklattal dícsőitett, mire ő szinte német nyelven válaszolt. Persze itt mentségeül mondhatja, hogy olly nyelven kell válaszolni, millyenel kérdeztünk; de nem kellett volna felednie, hogy magyarhoni követ, tehát mivel köteles a nemzetiségnek; de igen szép alkalom is vala ez követ urnak, példája által e tévelygő urakat a jó utra vezetni, és hathatós szép szónoklattal, minek igen jó kelete leendő az országgyűlésen, őket mint magyarországi, nem pedig valami német tartományi polgárokat a haza és nemzet iránti kötelességre figyelmeztetni, buzdítani. — Bizony, bizony furcsa némelly antimagyarnek heveskedése! A művelt magyar megtanulja, beszél a német, sőt más külföldi nyelvet is; ők pedig, kik szinte művelteknek sőt magyarhon polgárainak akarnak tartatni, gyűlölik honi nyelvüket, és az azt pártolókat. A magyar, ha más ajku országban telepszik meg, megtanulja és beszél a ottani nyelvet; csak a magyar olly szerencsétlen mindedig, hogy az idegen ajkuak idegenkednek nyelvtől, sőt hajlandók ellene nyilatkozni, 's azt gúnyolni. Országgyűlés, magyarnevelés!

Czáfólat.

Borsodból. Miskolcz majus 15-én. Vallás, nemzetiség, és kor kérdések felett nyilvánított vélemény iránti türelmetlenség, — ezen jelenünk, 's jövőnk életgyökerén kártékonyan rágódó féreg — szabadnak mondatni szokott hazánkban, fájdalom! mindennapi jelenet, és mind addig, míg édes hazánk iránt mindenki szívében

első helyet foglalni kellett buzgó szeretet által, átkot és hasonlást okozott 's okozandó türelmetlenség, háttérbe nem szorítatik; — mert annak általános kiküszöbölése legvérmesebb reménység — Hazánk jövője felett tornyosult fekete fellegek el nem oszolhatnak. Az adómentességnek nem vagyok barátja, hősei egyike még kevésbé vagyok; sőt a megyei közöltségeknek a néppel együtt birtokaránylag viselése keblem tiszta meggyőződése; — abban azonban soha sem egyezhetem meg, hogy az olly igen fontos kérdések fölött, az érdeklettek csak egyik bár értelmesebb része úgy határozzon, miszerint a száma nézve nagyobb rész — mesterei szavára esküdni, 's azt vakon követni tartozzék; — az értelmes résznek kötelessége a tömeget a kérdéses tárgy iránt felvilágosítani, ott, hol ez elmulasztott. A hatás szomorú következtésü visszahatást idézett elő, ennél fogva nem tartom tanácsosnak azt, hogy hol ezen vagy ehhez hasonló kérdés felvilágosítva még nem volt, annak megállapítása csak azért — hogy az aratás dicsősége miénk legyen, rög-tönöztessek, holott a földnek vetésrei elkészítése, vagy a majdan dús aratást ígrendő mag elvetése lett volna feladatunk. — Ugrás nincs a természetben, érezhette 's érezheti jelenleg is a már eddig — fájdalom! kárán tanult, de még sem okult magyar; vajha! ezen intve-tanító újabb pálda is haszalan ne lenne. — Szomorító érzések között olvasam a „Pesti Hírlap“ nem rendes levelezőjének utasítás készítő közgyűlésünkről — legszelidebben szólva — szerénytelen azon közlését, melly az el nem fogult olvasó közönség minden egyes tagja — szigorú bírálattal el nem kerülhet; de szomorítóbb még szerkesztőjének hasonló modorban tett, 's úgy látszik a közlőt nemcsak helybenhagyó, hanem azt bővítő jegyzete, mert a közlő neve és így jelleme, állása ismételten — szerkesztő ismételten — egyes személyeket illető sértésekről nem szólók — azok az illető feleket érdeklik — de nem mellőzhetem — köz tisztelőben álló mtgos főispáni helytartónknak elnöki kijelentésében a csillag előtti olly szavakat, mellyeket nem mondott, talán ötletli viselkedésből beigtatni, több — sokkal több, mint szerénytelenség *) — mert ez az igazsággal és hűséggel előadással egybe nem férkezhető, méltatlan sértés. Röviden tehát és általánosan a dologra. —

Vajjon közlő és szerkesztő urak, ez e azon czélra vezethető mód, melly által a véleménykülönbség összegyálítható; nem öntetik e ki a vízzel együtt a gyermeket is illy módon? Vezethetik-e az illy kitérések, személyes megbántó sértetések az ellenvéleményüket azon meggyőződésre, hogy az illy — nem bunkós vagy bieskás — rábeszélési szelid (!) módokkal: hanem ezeknél talán még mélyebben ható tolszurások által valóban ügyetlenül védelet elv igazságos; ha meg fontolásra idejök lesz — ha az ügy elbukta felett — keblemben is támadt — keserű érzés lecsillapodik, vessenek számot magokkal — 's ha lehet! higgadt vérrel és lecsillapult kedélyvel gondolkodják meg, hogy a keserű adagot beadni kívánó, 's a betegét valóban meg gyógyítani akaró orvosnak. meg kell előbb a szenvedőt győzni a felől, hogy az ajánlott szer nem csak hathatós de a gyógyulásra elkerülhetetlen is — különben azt a beteg önkényt be nem veszi — ha csak torkába erőszakkal be nem töltik, 's ekkor el lesz tévesztve azon leghatalmasabb talisman ereje: „Semmit rólunk nélkülünk!“ mit jelen helyzetünkben feledni soha sem szabad! — Hogy az értelmesség nem szólalt fel Borsodban az adó mellett, azt véleményem szerint azon ovatosságból tette, mert a felfingerült, vagy talán fel is ingerlett kedélyeket kitörőféiben lenni látván, nem akar előidézni, azon, fájdalom! nemzetünket alacsonyító jelenetet, melly némelly megyékben a tanácskozási teremeket megfertőzteté; vagy talán kedvetelt volna valakinek hallani, hogy azon undorító jelenetek a borsodi tanácskozási terem is megfertőztették!**) — Ments meg Isten bennünket ilyenektől! Figyelmeztetésül ennyi elég legyen. Hírlapi ismételt szóváltásoknak barátja nem vagyok, csak azt említem még meg statisztikai adatul, hogy szabadságot Miskolcz városában lakos számos nemesség zálogbirtokos lévén, urbéri telkeket azon egyszerű okból nem használ, mert ezen városban urbéri telkek nem találhatók; 's ennél fogva az 1836ik Xlik t. cz. végrehajtásának Miskolczon helye sem volt, ott pedig, hol a megye némelly részeiben urbéri telkeken lakik nemesség, az érdeklött törvény végre is hajtattott. Egyébiránt leginkább kamarai jószágokban urasági telkeken, szerződés

*) Igen is több: galád szemtelenség; de mi nem első — 's eddigiekből vonva következtetést a jövőre — bizonyosan nem is utolsó a pártja érdekének mindent feládozni kész P. Hírlapban. Szerk.
**) Mi, a kérdéses szerkesztői jegyzékben, megvalljuk, újmutatást véltünk látni az adónak a la Gömör, Szatmár Zala, Vas, 'sat. megbuktatási módja utánzására. Fájdalom! a „bunkocria“ fel-találói még akkor nem elégedtek meg talán a nemesi vérről? Szerk.

mellett lakos számos nemesség a fent érdeklött tekintet alá nem jöhet.

Igazítás. Pozsega ből. Miután a Pesti Hírlap 244dik számában ezt olvassuk: „Pozsega vármegyében a házi adó aránylagos együttviselése szintűgy (mint Torontálban) elfogadtatott;“ a „Világ 35dik számában pedig ugyan e tárgyról az mondatik, hogy „Pozsega vármegye a háziadót rendkívüli költségek czime alatt elfogadja“; szükségesnek látszik minden egyéb czáfólat, vagy igazítás helyett a tisztelt közönséggel az illető követutastítás 6ik pontját megismertetni, melly így szól: „a házi adó kérdése, t. i. vajjon kellene-e azt a nemességnek egészen felvállalni, vagy abban csak részesülni? már több törvényhatóságokban a kedélyek nagy ingerültségével tagadólág eldöntve lévén; jöllehet a KK. és RR. sem akarják a nemességet, a fenálló törvények ellenére, akár-melly adózás súlyának örökre alávetni, mindazáltal hajlandók arra, hogy országos tanácskozások tartassanak a felől: vajjon kellene-e? és miképen? rendkívüli költségeket, mellyek a házi pénztárakra kivettetni szoktak, és mellyek a közhaszon, vagy szükség tekintetéből országgyűlésileg elfogadtatnának, nemesi segédpénz czime alatt, egyik országgyűlésről másikig, és nem tovább! felvállalni, és fedezni? — az illyenemű subsidiumok kivételét, felosztását, kezelését, és hovaforrását illető kérdések szinte a törvényhozás gondoskodására hagyatván.“ — Nem különben Pozsega vármegyének a hallgatóság és karzatok iránti határozata sem hangzik úgy, mint az a „Világ“-ban közöltetik, hogy t. i. „az országgyűlési teremekben gyakorlani szokott rendezavar meg-gáltására hatalomkar alkalmaztassék;“ — hanem akép, hogy követ uu. Veszprém megyének e tárgyban tett és minden törvényhatóságokkal közlött indítványát pártolják, és a hatalomkarnak is, de csak azon esetrei használhatóságát javasolhassák, ha a hallgatóság engedelmessé válnakodnék.

Nyílt levél.

Tekintetes Szerkesztő ur! Sajnosan olvastam tisz. Szerkesztő urnak 30ik szám alatti beces hírlapjából a Zala megyei közgyűlésnek, melly f. hó 4én követurakrak adandó Országgyűlési utasítás végett tartatott, egy névtelen által történt leírását, mellyben én „Nemesség vezetőnek“ — „Lázítójának, és 1840ik évben meg nem maradhatott tisztviselőnek“ kürtöltem. — Ezen ellenem irt igazságtalan vádakat megczafolására csak azt irhatom, hogy azon névtelen levelezőnek, kár volt a mult 1840diki tisztújításról szóló megyei jegyzőkönyvet jobban el nem olvasni, és abból azt kiírni, (ha tisztújítások agyában meg nem tarthatta) hogy vajjon: kiharadt ki alszolgabírói hivatalából? vagy kiközönte azt le böcsületesen? ha a t. ns vagy levéltárból hiteles kivonattal bevalósítani tudja, hogy a kiharadt én voltam: akkor én őt megkövetem, 's egész ellenem közhírré tett vádjának magamat alá vetem. — Igaz hogy nekem a t. n. megvél 9 évig szolgálni szerencsém volt, 3 évig mint járásbeli esküdt. 6 évig pedig mint alszolgabíró; de az is igaz, ha lelolyt 9 évi hivatalbeli szolgálatomra tekintek, azt kell megvallanom, hogy hivatalomat tiszta, 's igaz lelkiismerettel viseltem, a mit (bát-tran merem állítani), még ellenségeim sem tagadhatnak; ennél fogva, hogy valamint senkinek lázítója nem voltam: ugy szinte a magam egyes nem-adózási vokomat — nem hosszuállásból, hanem egész meggyőződésből — adtam, és e miatt nemcsak írásbeli, de több személyes sértetések is valék kegytelen kiállani.

Ugyan f. hó 24én a Követ urak választása miatt tartott közgyűlekezletünkben többek közt másnap szőnyegre került F. Gy. urnak táblabíróaságból leendő kitörlése, mire sokan szavaztak; de voltak több jeles szónokok, kik azt ellenztették, 's előbb ellene a rendes tiszti vizsgálatot teljesíteni akarták, melly véleményem nmiltóságú főispán lelkes elnök ur által is helyeseltetvén, kimondatott F. ur ellen a tiszti nyomozásnak megrendelése. — Igen ohajtanám, ha ezen tiszti vizsgálat ellenem is kiterjesztethetnék, hogy arczok pirulva éreznék azon heves névtelen levelezők, kik ellenem a fél világot bosszurva gerjeszteni törekedtek, méltatlan tetteiket. — Végre bezárolag csak azt írom, hogy én nekik megbocsátok. és adjon Isten nekik jobb malasztot, hogy jövődöre a Zala megyében törtéendőköt igazságosabban feshessék. Kelt Ukon apr. 28án 1843 — Szentgyörgyi Horváth Pál táblabíró. *)

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap. (246. sz.) „Városi követek az országgyűlésen“ című vezércikkében, miután szokott dagályos modorában egy kis tartalom nélküli jere-miádós dulamatirt lepergett, felkiált: „De egyre, érez-zük, mondhatlan nagy szükség van, 's ez: egyetértés, összpontosulás!“ Gyönyörű szép szavak, 's hinni akar-juk, őszintén mondja azokat a P. Hírlap, csakhogy bizonyosan egy nélkülözhetlen föltétel mellett: „egyetért-sünk — de velem; összpontosuljunk — de az éjű

*) Ki sőtő utján megrovatik, joga van annak utján követelni önvédelmi alkalmat. Mi tehát e nyílt levelet kötelesség-érzezből, de annál fogva is örömet igtattuk lapjainkba, mert a nyilatkozó ur férfias jelleme, minél fogva tettei öntudatában önmaga kér maga ellen tiszti vizsgálódást, becsülést igényel vélemény-ellenlőt is. — Mi a zalai utastás-gyűlési sajnós tényeket illeti, azokat igen is élethíven közlé levelezünk. Szerk.

(rozant) bárkában? Tudjuk, volt számtalan-szor alkalmunk affél meggyőződni, hogy a P. Hirlap „csak így” és nem másképpen kész az egyetértésre, összpontosulásra... A békét és összetartást hirdető új apostol — mint haljuk — önszemélyében fogja e szép tant létrélésre segíteni. Sükere fáradozásának, előre meg merjük jósolni, az leszen, mi indítványai százainak lün, mellyek, mind a mellett is, hogy olly büszkén kérkedett minapában, bizony nem állnak olly szépen, mint a me-zők szép vetései az aprili 's májusi csüdes esök után! — Utasításai a megyei 's városi követek társalgási 's ta-nácskozási összeolvasztására, mellyeket — előre meg va-gyunk győződve, mikép a t. megyei követ urak kellő hó-dolattal fognak fogadni 's lelkiméretes pontossággal és hűségesen teljesíteni a következökben összpontosulnak: a) hogy a megyei követek részéről tétessenek nyilatkozások, és előintézkedések, a városiakat arról elegendőleg meg-győzők, hogy a nagy csomó megoldásához csakugyan komoly akaratok van; — b) a kerületi választmányban a városi követeknek hatályos befolyás engedessék; — c) ne csak a kerületi jegyzök választása történjék a vá-rosi követek hozzájárulásával, hanem kerületi jegyzö kö-zölök is választassék; — d) hogy kerületi ülésekben a kir. városi követek ne collective, hanem egyenkint szólít-tassanak szavazatra.

Jelenkor. (37.) „Mély számoló tanít-ványom” cím alatt, gróf Széchenyi I. értekezik. E-lőre bocsátván a nemes szerző, hogy hasztalan reminis-centiákkal, és recriminációkkal kár ugyan fecsérelni a drága időt; — de annak kimutatása, hogy valamely ügy ki által buktattatott meg, nemcsak nem hasztalan, sőt kötelességben járó dolog, — ha még az ügy lepe-csételve nincs, mint a mohácsi vérsznap, és nem is szem-lyességéből, hanem oktatásból történik, az illető ca-pacitások ismertetése végett. És szól a nemes gróf az adóul, mint nem megbukott, (!?) csak felzilált, ösz-vebonnyolított tárgyról, 's a P. H. dagályos pathosban elrivalgott 245 sz. vezércikkének azon vakmerő állítá-sára, mintha nem ő (a P. H.), hanem a nemes gróf, és az alkotmányosok, — óh gyanúsítások legalaptalanabbika, legmalitiosusabbika! — buktatták volna meg azt 's pedig az által, hogy a liberalis felekezettel gyanúsíták; fejüket a nép embere commandójára a P. H. rabigájába nem hajlták; vele együtt nem eveztek, 's nem tönk parancsai szerint!! válaszul adja, hogy miután közölte, és a P. H. szerkesztője között a dolog tühegyre van ál-lítva, — mennyire ujságezik engedi, körülményesben előadandja: a) adó körüli személyes nézeteit; b) mit te-ndett akkor, ha az adót meg akarta volna buktatni, nép-szeriségét nem kockáztató észrenemehetős politiká-jával; — c) mit kell tenni saját nézete szerint, ha majd a felkorbácsolt szenvedélyek lecsilapodnak; — 's mind ezekre nézve azonban szükségesnek tartja mindenk előtt tanítványa számoló tehetségét bonczék alá venni.

Nemzeti Ujság. (40.) „Czáfolat és iga-zolás” cím alatt a P. H. demokratiai irányát terjedle-mesen, és körülményes tárgyavatottsággal mutogatja, 's szinlett takarónak állítja azon mentségét, miszerint ma-gát, a demokratiai törekvés sulyos vádjától menteni tö-rekszik. „A P. H. iránytűje — így szól az érintett cikk — aprilis 30 óta az, hogy monarchico-aristocratiai al-kotmányunk, demokratiaá ne változzék;” — de utóbb tényt idéz magából a P. H. ből, ezen állítása ellenére, miszerint annak szerkesztője egy bizonyos ur előtt nyil-vánította: „mikint status politikai ismereteit a francia forradalmi irók munkáiból meríté.” *) És itt a sejtetem, itt a nemes törekvés garantiaja, itt a szomorú, de, istennek hála! pártja el-fogult részének kijózanulandása által még jobbra fordul-ható bizonyosság, megtestesülne, kézzelfoghatólag, hogy minő iskolát követ „a békés átálakulás barát-ja”, „szigoruan demokraták az ő elvei, de-mocratata a lég, mellyet ihletével terhel, 's mind azok, kik tanjának súlya alá vo-nulva az ő politikai farkát képezik” mondja az író, — 's most le van rántva az alárcz, mellyel bu-vósdit játszott, itt áll a férfú, kinek neve — mikint hal-hatlan professoraié (Danton, Demoulin, és Robespier-re, 'sat.) örökse ragyogni fog a történetlapon... Szerző hosszasan fejtegeti az aristocraticus, és democraticus elemek ismertető jeleit, 's ezekkel viszonyban állítja a P. H. eddigi cselekvésmódját, — 's ki ne látná a vég-csült. — És most kérdi szerző, mivé lesz a renddel páro-sult szabadság temploma? mellyhez a nagy vezér, mint Mekkához, méla fohászok között lépdelt? Nem templom

*) Ezt mi nem hallottuk ugyan, de eddigi journalistica pályáján mu-tatott működése arról bennünket tökéletesen meggyőzött. — Kinek „Dictionnaire politique” kézi könyve és nélkülözhetlen segédvársa a „vezércikkék” írásában, arról, hanem mondaná is, tudnok cujus farinae sit? Szerk.

az — hanem augiási istálló, mellyben fris ember-vértől párolgó kezekkel áldozandának földalatti furiák-nak a remülés hősei; ha...

Hírnök. (36.) Kis Futára, a Boszniai ur-béri viszonyokrul egy földes uri jogot szabályo-zó fermánt közöl. Századunk-ja „Honi vas utak-” ról értekezék. — Éljetek székek! éljetek szegény kéz művesek! című cikkét folytatja.

Erdélyi Híradó. (36.) Irányczikke nincs.

Mult és Jelen. (36.) Semmi érdekes.

Magyar Gazda. (38.) A növények be-tegségeiről, értekezik, — valamint a dohányter-mesztésnek Abaujbani mibenlétéről statis-ticus adatokat közöl; végül pedig a barmászatról 's abarmok betegségei orvoslására gyakorlati eszkö-zet javasol. —

Magyar dolgok külföldön.

A deutsche Allgemeine Zeitung 36 számában a kö-zelgő Országgyűlést illetőleg következőket olvasunk: „A kormány részéről épen nincs ok, az eddig ismeretesekké lett választások szerint, elégedetlenségre vagy aggalomra. Rendszerített ellenzék alig várható, annál is inkább, mivel a kir. propositiók, mikép mondják, mindent mellőznek, mi politikai pártkérdésekbe vonhatnák, 's valódi orszá-gos érdekeket tartandnak szem előtt. A nemesség meg-adóztatását, a vámkorlátok megszüntetését 's at. hihető-leg magok a megyék hozandják szóba, mi mellett a kor-mányszabadságban mozoghat. Pénzmegajánlások, vagy csak a nyert előlegezések visszafizetése teszik, mint tudva van, a magyar vármegyék legbajosabb oldalát, miszerint igen valószínű, hogy mint halljuk, szinte a királyi előterjesz-tésben foglalt kívánat fölött is, miszerint a kincstártól az országnak adott előlegezések, 's egybenmü adósságok szabályoztassanak, 's kiegyenlítésenek, vitatkozások ke-letkezzenek a magyar statusgazdákéhoz hasonló szellem-ben. A mi a kereskedés és ipar előmozdítására szolgáló közlekedési eszközöket, vaspályákat, utépítéseket 's at. illeti, azok hasonlólag királyi védpajzs alá állítandók. Vas-pályavonalokra ugyan már mult országgyűlésen szavaztak, de most mindenek előtt majd az választás el a dolgot, vajjon akarja é a nemzet jó szándékát tetleg is hebizo-nyítani?” — Így a német lap tudósítja. Meglássuk mahol-nap, mennyire valósul közlése.

Ausztria.

Az ausztriai Lloyd gőzhajótársaságának hetedik köz-gyűlésében, 1842 mint hatodik ügy-év eredményről tu-dósít az igazgató a társaságot. Ezen tudósítás adatai szerint a szám-viszonyok így állanak: 38 utazás Triest és Konstantinápoly közt hozott 519,964 ftot; 135 utazás Triest és Velence közt hozott 119,001 ftot; 20 utazás Triest és Dalmátföld közt hozott 59,166 ftot; 50 utazás Triest, An-cona és egyéb kikötők közt hozott 29,514 ftot; 's így 263 uta-zás mintegy 727,640 ftnyi jövedelmet hajtott; levonván ebből a hajóköltéseket, 's hivatali kiadásokat, mellyek 602,947 fra mennek, tiszta haszna van a társaságnak a hatodik ügyévből 124,696 ft. — Itt hát, mint látjuk, jól állanak a dolgok; nem olly kedvezők a hírek a duna-gőzhajózási társulat ügyére nézve, mert ez, mint hall-juk, tetemes veszteségben van, minek oka hihetőleg az új hajók folytonos építésében keresendő, nem is említve a török zaklatásokat; ha e két ok megszűnik, a nyere-mény ügye is jobban fog fejlenni; 's ezért reméljük, hogy a dunagőzhajózás folyvást jobban és terjedtebben fog működni, a közönség minél nagyobb kényelmére, 's le-gyen szabad elismertetnünk: minél nagyobb jutányosság tekintetében is, mi talán szinte előmozdító rugonyul szol-gálhatna, — annál is inkább reméljük pedig ezt, mi-vel a jelen társaság, minden versenyző kizártával, úgy szólván, egyedül tartja birtokában a Dunát.

Majland. A Gazzetta di Milano jelenti, hogy apr. 26kán alkirályi ő cs. k. fensége egy örült támadá meg, esti sétájáról hazajöttében, 's egy sem éles sem hegyes vasdarabbal ütö meg jobb oldalát, mi semmi nagyobb bajt, hanem csak igen gyöngé ütődést vont waaga után. Az embert több évek óta örültségben sinylődőnek ismer-ték, ki bódultságában nagypénzösszeget vélt követelen-dőnek egy úrtól, a főhget pedig azért támadá meg, mi-vel, állítása szerint igazságot nem szolgáltatott neki. Ő fensége, hála az égnek, a veszélyből baj nélkül mende-kedett.

Nagybritannia.

Az april 26kai alsóházi ülésben lord J. Russell törvényjavaslatot hozott fel, több angolhoni 's walesi ki-sebb városok községi szerkezetük újjaalakítására, mel-lyek az 1835ki hatóságtestületi oklevélben nem érintet-nek. Ez indítványnak Sir James Graham ellenesze-gült azon oknál fogva, hogy vele a gyűlés késztetésül meglepetett; mire is a javaslat 99 szóval 46 ellenében rövid vitatás után megbukott. Legérdekesebb volt e vita folytatában azon kitérő, mellyet Williams ur, ma-gát a tárgyat melegen pártolva, a londoni hatósági tes-tületre tön, sajnálván, hogy a javaslat átalakítási irány

nem egyszersmind erre kiterjeszkedik, mert a fővárosi hatóság sokkal gonoszabb fészke a romlottság és rosza-ságnak, mint bármí más az egész országban. Erre a bel-ügyek minisztere is azon észrevételt tette: hogy gyak-ran szünyogoktól irtóznunk, 's elefántokat nyeldesünk. A lordmayor ugyan némi dícséretes adatokat is hordott fel a londoni hatóság mellett, különösen kiemelve jótékony-sági készségét 'sat, minden azonban mélyebb benyomás nélkül hangzott el.

A Bristol Gazette szerint Isambert Bruner a Temze-tunnel híres építője testvérenek, szinte híres mérnöknek sajtószere szerencsétlensége volt. Egy barát-ja gyermekeit mulattatá azon alakosdi játékkal, mikép pénzdarabot szájból fülhez vihetni, 's ez alkalommal egy darab arany légszöjében megakadván szükségessé tévé az olly veszélyes légszöjésmetszést. E sajnos esetre önkényte-lenül eszünkbe jut: mikép nálunk, politikai életünkben vajmi sok alakos játszadozik azon mesterséggel, hogy száját fülét is ellássa illető józú, 's csengő falatokkal; de még eddig soha sem vettük hírt, hogy valamelyik pénzzen — megfuladt volna.

Jelentősb politikai hírek meddőségében azt hozzák ujságul a lapok: hogy a gabna-elleni-szövetség ismét megkezdő gyűléseit a Drurylane színházban, mellyeknek fő kolomposa folyvást Coblen. — A gyári 's bányai munkás gyermekek szomorító állapotja felett ismét tudó-sítás jelent meg, mellyre Ferrand ur aligha még élesebb megtámadásokat nem építend. — Irhonban O' Connell di-csőségesen folytatja repeal-tárgyazó utazásait, Lime-rickben mintegy 15 — 20,000nyi tömeg ülvözölte jöttét. Az izgatások következtében véres és öldöklő verekedé-sék is történnek. Ennélfogva némelylek azt akarják indít-ványozni: hogy az irlandi törvényhozási elválasztás ügyé-ben tett izgalmak gátlására a kormány már valahára aka-dályzó lépéseket tegyen, 's e szerencsétlen ingerlésnek véget vessen. A lapok közül némelylek helyeslik ez indít-ványt, mint a túlságos izgatások által szükségképp előidéz-tettet, — mások ellenben intik Peel urat: okakodjék, ne hogy valamikép az orangista csapdába essék; mert el-digélé az izgatás a törvényesség határain túl nem lépett. — A szerb viszonyok kissé későn kezdik magokra von-ni a londoni közönség élénkebb figyelmét, jelesül talán azért, mivel egy konstantinápolyi levelező fölötte aggasztó módon nyilatkozik az orosz befolyás túlyomósága 's orosz czélatok túlterjeszkedése fölött Konstantinápolyra nézve.

A Sun szerint a Marquesa szigeteken a francia kormányzót 14 személyből álló kísérettel együtt a bea-szülöttek orul meggyilkolák. Hiszik azonban, hogy a-csak egy korábbi alaptalan hírnék tévedésből újra fölme-legítése.

Franciaország.

A J. des Débats nagyon érzékenykedik azon mód felett, mellyel Guizot urnak Spanyolországot illető beszédét a spanyol tanács válasz-iratában felfogják, 's egyáltalán meg nem foghatja: mikép láthat valaki sértést egy statusférfinak annyira nyilt, loyális és mérsékelt be-szédében. E választási tervet nem is tekintni egyének, mint a spanyol hátrásdi párt végső nyögésének, melly készebb volna tízszer még felforgatni Spanyolhont, semhogy a szomszédokkali jó egyetértésen tudna örven-deni. Reményli is a felhozott lap: hogy az illetlen kife-jezése egy pártérdeki elfojtott dühnek nem találand visz-hangra a képviselők gyűlésen.

Nemzetgazdasági dolgokban nem csekély fontossá-gu orgaum a Revue Indépendante, 's ez a vas-pályáknak részvénytársulatokoni megalapítása ellen nyil-atkozik igen erőteljes hangon; jelesül pedig a vállalatnak Rothschild és társai kezeire játszása ellen szól. Még jól állnak a dolgok, hol részvénytársaságok egyed-áruságai ellen is szabódhatni; ám, mit reméljünk ott, hol sem magános sem részvényes vállalat nem keletkezik? —

A Moniteurben Francia 's Angolország közt april 3kán kötött postaszerződés tartalma, pontonkin foglaltatik, 's a cikkek száma, jól és szabatosan ki-dolgozva 90re megy.

A Palais-royal termeiben sajtószere úru-csarnok állított fel. A királyné pártfogása alatt álló nőegyesület a guadeloupei szerencsétlenek javára csinos áruszerket rakott ki eladás végett tizenhatsz boltocskában, mellyek-ben szép herczegnők 's grófnők szatócskodnak. A tolon-gás rendkívüli. Mindjárt az első napi vásárlásokért bejött 40,000 frk. Aprilis 24dikeig az öszszes bevétel 1,369,613 frkra rugott. Még folyvást tartanak az aláírások az or-szág minden részében. Az újabb földrengésről szárnyalt híreket a Moniteur Gourbeyre egy martzius 20dikai iratí-val czáfolja meg. E tudósításban hálás méltánlyással em-lítettnek a szomszéd gyarmatoktól nyert gyámolítások.

Hirszerint az atheni követ Lagrenée ur Pekingbe küldetik, hogy ott az angolok előtt megnyitott kikötőkbe, a francia hajók bebocsátását eszközölje. Franciaország még eddig nem igen szerencsés volt chinai ügyeinek választásában 's chinávali kereskedésre lábra nem kaphatott; minek hihetőleg egyik fő oka az, hogy a francziák csekély mennyiségű théat fogyasztanak, más oldalról Franciaország sem igen bír olyan nyers anyagokkal, melyekre a chinaiaknak szükségök volna. — Az új vaspálya-építő társaságok elibe szabandó föltételek fölötti vita, naponkint hevesbül. Köz vélemény szerint a föltételek igen kedvezők; még ugyan a számítások igen kedvező föltételeken alapulnak; annyi azonban való, hogy a költségek legnagyobb része a statusra háramlik, a nélkül, hogy a jövedelemből valamit húzna. Más oldalról az is igaz, hogy társaságok ily vállalatot sokkal kevesebb költséggel képesek kiállítani, minthogy számtalan felügyelők, biztosok, irnokok, 'sat. kik egymást munkáikban csak gátolják, nem alkalmazzatnak.

A francia-belga, és a német vámszövetségi vámszabályok közt a különbség sokkal feltünőbb, sem hogy a kormány a javítás szükségét el ne ismerné. Bizonyosnak mondják, hogy a kereskedési miniszter a vámszabály általános vizsgálatával foglalkozik. E munka ugyan sok akadályjal jár, míg országgyűlési tanácskozás alá kerülhet, 's a jelen parlamentben alig jöved szönyegre. De a kabinet egy másik gondolata hamarabb valósulhat, t. i. Straszburgnak az ország fő kereskedési városává tétele, — mert a kormány, úgy látszik, nem idegen attól, hogy a határszéli városnak több előjogot adjon, minőkkel eddig csak nagyobb tengeri városok bírtak. Különösen igyekszik pedig azon, hogy a schweitzzi, átszállítási kereskedést Elzász számára megtartsa. — A keleti kerületekben a só magas ára — eddig 40 fr. 30. c.: 35 frkra, 's 30 c.mra — szállítottatott-le.

Németország.

A Lajos-csatorna, mely a Dunát Rajnával összekötendi, az óriási munkák következtében, melyek körülte tetének, nem sokára bevégezve lesz. Ez alkalommal egy német lap ily jegyzeteket csatol a csatorna jövedője fölötti elmékedéseivel: Franciaországban van 58 nagyobb csatorna; Angliában, Skót 's Irföldet is

odaírteve, 105 csatorna van, melyek 813 mérföldre terjednek; az északamerikai egyesült statusokban 1050 német mérföldet tesz az összes csatorna-hálózat; Hollandia 's Belgiumban, hol már annyi csatorna van, meg nem szűnnek újakat építeni, sőt némelyeket a vaspályák mellett is építenek. Ez okoknál fogva hiszi, hogy a Lajos csatornának is szép és nyereséges jövedője lesz, 's buzditja a németeket, hogy ily munkák elősegítéséhez járuljanak. Valóban, a csatornák ügye mi nálunk magyaroknál is több figyelmet érdemelne.

Törökország.

Azon divan-gyűlés a zultán személyes elnöklése alatt tartatott, mely Szerbia sorsára nézve újabb fontos határozatot hozott. A zultán maga legmelyebb sajnálkozását nyilvánítja a fölött, hogy félreértések miatt a szerb kérdés végeldöntése ily sokára lön halaszta. — A végzés abban állapodott meg: hogy az orosz követ haladék-idő iránt megkérendő Karagiorgevic számára, miszerint annak idő engedessék a kormánynak becsülettel letételére 's elbocsátásának a portától kikérésére; ez által azt véli elérhetni a török kormány, hogy Mihály számára legalább a szabad lemondás némi látszatát mentendi meg. A török kormány nézetei szerint legelőbb is Kiamil pasa hivatandó vissza Belgrádból, Vuicsics és Petronievics pedig Konstantinápolyban felölésre vonandók; 's csak azután, egy előre kitűzött időszak mulva kellend Mihály fejedelemnek a kormányzástól lelépnie. E határozatban Butenieff annyiban megegyezett, mennyiben a halasztás nem fölötté soká tartand, 's a körülményekhez lesz szabva. — A török kormány, mint-hogy Oroszország csupán az 1839ki választói rendelet formalitásaihoz ragaszkodik szigorún, azt hiszi: hogy Mihály fejedelem újabb megválasztandását is szorgalmazhatja. A Porta a már egyszer letett Milos hg. kizárását ohajtá: de erre az orosz udvar egyáltalán nem hajlik, 's hiszik, hogy az öreg Milos Oroszországban igen erős gyámolra találand.

Szerbia.

© Zimony, april 30d. Az átmenekők száma több egyénnel, nevezetesen Mihály herceg uralkodása alatt katonatisztekkel szaporodott, 's így bár mikép dicsérje is a belgrádi lap Sándor kormányát, 's bár ennek

utazása alatt ittott örömkitérésék készítették elő, az ingerültség naponkint nő, főleg mióta itt egy hírnök vágatott keresztül, 's a konstantinápolyi posta april 12ről azon hírt hozta, hogy a Porta ámbár eleinte vonakodott is, már nyilatkozottan elismeré, hogy Sándor választása törvénytelen volt, 's ezért Petronievics 's Vuicsicot Szerbiából Kiamil pasát Belgrádból eltávolítani rendelvén az új választásban megegyezett, — a kijelölés joga a portát illetvén, mihez némelyek azt teszik, hogy a kijelöltek közül joga leend Mihály herceget kihagyni. Ha ez igaz, úgy a dolgon nem lesz segítve, mert ez által kimondatik, hogy a portának még is joga van a legitím fejdelmet letenni, 's így csak hamar új vizsláy eredhet; az úgy csak úgy vehet szilárd jövővel keesgető fordulatot, ha egy részről az Obrenovicok joga sértetlenül hagyatik, másrészt a nép egy jólrendezett bel kormány által biztosittatik, 's mindkettő a porta önkényétől megmentve, Europa jótállása 's örökösége alá vétetik. —

Hajti.

Port-au-Princeből érkezett tudósítások az utóbbi forradalom némely körülményei iránt felvilágosítást nyujtanak. A zendület fejeül Dumelle bélyegeztetik; gyámoltója Rivière-Herard tüzér-parancsnok, nem pedig Borgella tábornagy, ki a zendülők ellen indult. A lázadók mindazáltal győzedelmeskedtek, 's Port-au-Prince városát minden ellenállás nélkül elfoglalták, miután senki sem állott ki Boyer elnök mellett, ki el is vitorlázott már, 's hiszik, hogy Angliába menend. A városban nagy volt a rémulés; 's aligha az alkotmány nagy változásokat nem szenvedend; jelesül azt várják, hogy öt éviglenes elnökség fog behozatni, talán a senatus végkép eltöröltetni, 's hogy egyáltalán a demokratiai elem nyerend túlnyomóságot a dolgok alakulásában.

Hövid közlés.

— Münchenben azon észrevételt tették, hogy a handóság, mely mintegy 6 év óta igen tetemes volt, jelesül tavasszal mindig növekedett, egy év óta csökken, úgy hogy a közöns. kórházban az elhaltak száma az idei martius és aprilben a tavalihoz mérve felényire szállt.

Szerkesztő: Szenvey József.

Hivatalos Jelentések.

Csődök.

14512. Bihar vármegye polgári törvényszéke. néhai Dobozs Lajos ezredes és táblabíró. nemkülönbön házföldön utazó Károly fia vagyonaik ellen csődületet határozván, az illető hitelezők megjelenésére f.é. június 20át határnapul tüzte ki, perügyelőnek Zilahy Lajos tisztü ügyvédet, tömeggondnoknak Juricskay Rudolf nyüvedit közbirtokost nevezvén. Költ sz. Györgyhó 18án 1843.

14899. Szab. kir. Pest városának törvényszéke néhai Argyr D. Constantin keblebeli lakos örökösiei tömege ellen csödület határozván, és megjelenési határidőül f.é. június 6át tüzvén ki, egyszersmind ideigleni pergondnokkúl Jelenffy Agoston hités ügyvédet nevezte. Költ sz. Györgyhó 18án 1843.

15151. Nyitra vármegye törvényszéke Kossovits Pál hitelezőinek csődületére f.é. június 12dik napját tüzvén ki határidőül. tömeggondnokkúl Majthényi Tódé táblabíró, perügyelővé pedig Rudnyánszky János ügyvédet nevezte ki. Költ sz. Györgyhó 18án 1843.

Váltó-üggyéviszogatási hirdetés.
A tek. k. Váltó-feltörvényszék ezennel közhírré téteti, hogy kik a legközelebbi alkalommal kívánnak váltóüggyévi vizsgálatot letenni, közügyvédi hitlevelökkel, nemkülönbön erényes magokviseletéről és legalább félévi váltóügyi gyakorlatról szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat, folyó évi június 1961. azon évi július 1jeig bezárólag, a Váltó-Feltörvényszék iktató hivatalában adják be. Költ Pesten, 1843. majus 9én. Fogarasy János sk. vftszéki tanácsjegyző. 1-3

13929. A most lefolyó oskolai évnek bevégeztével sz. kir. Kassa városban létező nemes ifjak kir. nevelő intézetben három i jura alapítványi hely megürülvén, azok közül kettő, ö es. kir. Felsőlegének legfelsőbb kegyes kir. kinevezése — a harmadik pedig herceg ország primásának a Széchényi alapítványra kinevezése alá tartozandó, melyek közhírrétételének lapjaiban leendő eszközésére e szerkesztőség hivatalosan azzal szólítatik fel: — hogy a kir. kinevezés alá tartozandó helyeket elnyerni vágyódotkat szükséges oklevelekkel támogatandó folyamodásaikkal a nm kir. Helytartótanácsához — a harmadikát keresendők pedig a herceg országprimásához az iránt csődületileg kitűzött f. 1843ik évi július 15ő napjig beadására értesíteni ügyeskedjék. 3-3

A Gőzözők elindulása.

Péntektől majus 12től fogva indulnak a gőzözők

Pozsony- és Bécs-felé mindennap reggel 10 órakor.

Azonkívül minden vasárnapon és szerdán egy rakhajó.

Mohács és Eszék-felé minden pénteken reggel
Zimony „ Drenkova-felé minden vasárnapon és esütörtökön 10 órakor.

Minden akadály és alkalmatlanság elhárítása végett minden t. cz. utas nyájasan kéretik, még az elindulás előtti napon podgyásának átvevési-nyugtatóvány mellett a gőzhajóhivatalban átadására.
Pesten majus 9kén 1843.

A Gőzhajó-hivatal.

(1) Méltóságos nagykarolyi gróf Károlyi György ur sámsoni pusztáján (ns Csongrád-megyében) f.é. június 19én tartandó árverésen különemü és korú nemesített méneslovak készpénz fizetésért fognak eladatni, nevezetesen:	(4) Haszonbérleti és göbölly-eladási hirdetés.
öreg kanczák szopós csikókkal együtt 23 db;	Méltóságos gróf Zichy Ödön ur Pesten a városligetbeni fásoron fekvő kertje épületestől egy vagy három évre haszonbérbe kiadandó.
4 éves kancza 10 „	Valamint ugyancsak a címzett gróf Felsőlegénybeni jóságán Kálozdon 50 darab göböllybeli szarvasmarha eladandó.
„ herélt 3 „	A haszonbér iránti föltételek aulirtnál, a marha-eladására nézve pedig a kálozdi tisztartónál megtudhatók. Pest maj. 9. 1843.
3 éves kancza 7 „	Jelenffy Agoston
„ herélt 7 „	a címzett gróf rendes ügyésze.
2 éves méncsikó 2 „	(lakik Wodianer házban szénpiaczon.)
„ kancza 6 „	1-3
1 éves méncsikó 8 „	
1 „ kancza 7 „	
összesen 73 db.	

(2) Csongrádmegye részéről a cs. k. és megyei katonák élelmeztetése f.é. majus 24kén Szentés városában a közsög házában tartandó árcsökkentés mellett, haszonbérbe fog kiadatni ily föltételekkel:
1) a haszonbér idő hat évig tart.
2) A haszonbérlető öt állomási helyen fogja a természetnyeket kiszolgáltatni.
3) Több évi közép számítás szerint egy egész évre kivántatik 1172 köböl búza, 4800 köböl zab, 6928 mázsa széna, 2318 mázsa szalma, mely mennyiség azonban a cs. kir. katonaságnak átutazása arányában nöhet vagy keves dhetik.
4) Az állomási helységek ételemszerek tartására elég alkalmas helyet ingyen fognak kijelelni.
Dobozs Lajos m.k. megbízott megyei bíró. 2-3

(5) Hirdetés.
Amgu m. kir. udv. kamara rendeletéből közhírré tétetik, hogy f.é. június 15őjén az óbudai kir. kamarai praefectoralis iktatóbában következő kir. jótétemények october 1jtől és illetőleg november 1-jétől kezdve, következő 3 évre nyilvános árverés utján ismét haszonbérbe adatnak.
a) Az uradalmi vendégfogadó és mézsárszék Zebegényben, a hozzátartozó 3 hold szántófölddel, 1/4 hold kenderfölddel, és egy kis réttel.
b) A kismarosi uradalmi vendégfogadó, a hozzátartozó földekkel, jelesen mintegy 3 hold szántófölddel, mintegy 6 hold réttel, és házi kerttel.
1-3

c) A tótfalusi vendégfogadó és mézsárszék 16 hold szigeti földdel.
d) Monostor helységében a bormérsi és mézsárszék-jog 3³/shold szántófölddel.
e) A Zsambok korona városi vásár jövedelem.
f) A nagymarosi sör- és pálinkaház, továbbá a tégláégetőház.
g) Szinte Nagymaroson az uradalmi kalmárbolt, három szobából, konyhából álló lakkal, istállóval és kerttel.
h) A Visegrad és Nagymaros közti rétvám.
i) Visegradon a lepenczpataki völgyön levő ugynevezett martonféle kert.
k) O-Budán az ugynevezett régi sörház, Hoffmannböck és Neuman házak.
Bérleni szándékozók a fenirt helyen és napon délelőtt a szokott árverési órákon a megkivántató bánatpénzzel, biztosítékkal, 's egyéb szabályszerinti megkivántatósággal jelenjenek meg. A haszonbér föltételei az említett hivatalszobában korábban is megtekintethetnek. Későbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. 1-3

(5) Birói árverés.
Veszprémmegyei Bózsok helységben özv. Grmanecz Gábor né's gyermekei birtokából a birói foglalás alá vett 's ugynevezett hamuházi korcsma, ennek háta mögött levő nagy szürüs kerttel együtt, f.é. június 2ik napján, a helyszínen tartandó árverés mellett, készpénzért elfog adatni.
Széll István végrehajtó esküd. 1-3